

Károly Róbert Főiskola
Agrár-és Környezettudományi Intézet

Közösségfejlesztés szerepe Nyáregyháza településen

TDK dolgozat

(Forrás: INTERNET, 4)

Készítette: Lipót Zsolt

IV. évfolyam, Gazdasági és Vidékfejlesztési Agrármérnöki BSc

Témavezető: Dr. Koncz Gábor, adjunktus

Gyöngyös

2014

TARTALOM

1. Bevezetés.....	3
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1. A közösségfejlesztés fogalma és alapelvei.....	4
2.2. A közösségfejlesztés története	5
2.3. A közösségfejlesztés szerepe a vidékfejlesztésben	7
2.4. A helyi gazdaságfejlesztés szerepe a közösségfejlesztésben	8
2.5. Községfejlesztés a gyakorlatban	9
2.6. Civil szervezetek, egyházi gyülekezetek tevékenysége	12
2.7. Települési szintű közösségi kezdeményezések	13
3. Anyag és módszer	15
3.1. Kutatási kérdések, hipotézisek	15
3.2. Nyáregyháza település helyzetfeltáró vizsgálata.....	15
3.3. Módszer.....	24
4. Eredmények.....	25
4.1. Helyi közösségek ismertetése.....	25
4.2. Kérdőíves vizsgálat tapasztalatai.....	28
4.3. Interjú vizsgálat tapasztalatai.....	36
4.3.1 Interjúk összegzése (civil szervezetek)	36
4.3.2. Interjúk összegzése (egyházközösségek).....	41
5. Következtetések, javaslatok	45
6. Táblázatok és ábrák jegyzéke.....	48
7. Irodalomjegyzék.....	49

„Mindegy, hogy képességeid mekkorák,
Fő, hogy a téled tehető legjobbbat
Formáld belőlük és általuk.”
(Weöres Sándor)

1. BEVEZETÉS

Nyáregyháza Magyarország legfejlettebb területén, a Közép-Magyarországi Régióban fekszik. Mindössze 40 km távolságra helyezkedik el a főváros határától, és 20 km-re a fő közlekedési útvonalaktól. TDK dolgozatom témájának megválasztását a közösségfejlesztésben megmutatkozó hiányosságok és a településben rejlő lehetőségek adták.

A településen 7 civil szervezet és 3 egyházközség található, amelyek elsősorban egy szűkebb közösség életében töltenek be jelentősebb szerepet. Napjainkban többen beszélgetünk egymással eszközök segítségével, mint személyesen. Az elidegenedés, a bizalmatlanság felé húz a társadalom. A médiában is szinte mindennapos a másik ember ellen történt cselekedetek közvetítése, s közben a másik megsegítéséről szóló adás elenyésző. Az ember személytelenné vált, a technológia kezdi meghaladni az emberi kapcsolatokat. Az igények az egekbe szöktek, miközben a szeretet kiszorult a családokból. Régen, amikor még összetartó közösségek voltak, a lakosok egymást segítették, és nem egymást hátráltatták. Ha mi segítünk a másinak, a másiktól is segítséget kaphatunk.

Ezek az előzmények vezettek arra, hogy felmérjem a településen a közösségi összefogásban rejlő lehetőségeket, amelynek céljából kérdőíves és interjú vizsgálatokat is készítettem. Amíg nincs meg az aktív társadalom a településen, addig a vidékfejlesztés nem képes maradandót alkotni. A közösségi tudás és aktivitás mozgósítása lenne a cél a település fejlesztése érdekében, amelyhez alapot adhatnának a meglévő helyi civil szervezetek, egyházközségek.

Egy összetartó közösséggel a település belső erőforrásai hasznosulhatnak, a gazdaság és a település is könnyebben fejleszthető lenne. Hosszú távon gondolkozva, ha az emberek maguknak érzik a fejlesztést, sőt annak munkálataiban részt is vesznek, akkor arra generációk fognak vigyázni. A vidékfejlesztés célja a vidéken élő lakosság életfeltételeinek javítása harmóniában az erőforrásokkal. Ezek a célok csak rövid távúak maradnak, ha nincs összefogó lakosság.

Hiszek abban, hogy a település helyzetének javítása érdekében a lakosság kész cselekedni, csak el kell indítani a folyamatot. Hiszem, hogy a jó akarat minden emberben valahol mélyen megbújik, s a saját települése érdekében kész szabadidejéről lemondani. Remélem, hogy a dolgozatom példa értékűvé válhat minden település számára, hiszen mindenhol van közösség, melynek fejlesztése szükségeltetik.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. A közösségfejlesztés fogalma és alapelvei

Mi az a közösség?

Régen az emberek élete egymás előtt zajlott, így nem érezték magukat egyedül, tudták hová tartoznak (FERDINAND, 2004). Saját véleményem megegyezik VERCSEG (1992) meglátásával, miszerint *maguk a lakosok a fő erőforrás, ők vannak a legjobb helyzetben a kezdeményezéshez, ők a legalkalmasabbak a bizalomépítésre.* Az emberek alkotják a közösséget, így az nagy értéket képvisel. Amióta az ember létezik, azóta létezik a közösség is.

A közösség az a hely, ahol megtaláljuk önazonosságunkat, otthonunkat. A közösséget három tényező határozza meg: egymással szorosan összetartozni, minden embert szeretni és küldetésünket megélni (JEAN, 1995). VARGA & VERCSEG (1998) véleménye alapján a közösség az a fogalom, ahol az emberek közösen és önszántukból cselekednek saját maguk boldogulása, érvényesítése, helyzetük javítása érdekében, s ezekkel a közjót is gyarapítják.

A közösségfejlesztés fogalma:

A közösségfejlesztés többféleképpen is körülírható, de a legfőbb álláspontja a helyiek aktivitásának emelése. A közösségfejlesztés alulról építkezik: az emberi, természeti- és gazdasági erőforrásokból. A civil szervezetekkel és az aktív helyi lakosokkal összefogva tárja fel a helyi közösség szükségleteit, problémáit és azok kielégítésére, megoldására serkenti őket (VARGA & VERCSEG, 1998). Hasonlóképpen vélekedik erről Kátai Gábor: Olyan társadalomfejlesztési gyakorlat a közösségfejlesztés, mely a különböző társadalmi problémákra, lehetőségekre, az emberek csoportjainak közös fellépésében, közösségi problémamegoldásokban hisz és ezeket támogatja (KÁTAI, 2006). A közösségfejlesztés fő célja, hogy a közösség saját kezdeményezésével és aktív részvételével teremtsen meg a gazdasági és társadalmi haladás feltételeit (PÉTERFI, 1999).

„A közösségfejlesztés során az egyén vagy csoport ereje, jártassága, tudása és tapasztalata fejlődik, ezáltal lehetővé válik számára, hogy saját kezdeményezések útján küzdjön a társadalmi, gazdasági, politikai és környezeti problémák ellen miközben egy valóban demokratikus folyamatban vesz aktívan részt (SCCD, 1999).”

A közösségfejlesztés alapelvei:

A CDX által megfogalmazott értékek a következők:

- Társadalmi igazságosság – az embereket képessé teszi szükségleteik kielégítésére, jogaik érvényesítésére.
- Részvétel – *„az emberek demokratikus bevonásának elősegítése az életüket befolyásoló kérdések megoldásába”*
- Egyenlőség – az olyan megnyilvánulások gyakorlatok megkérdőjelezése, amelyek diszkriminálják és háttérbe szorítják az embereket.
- Tanulás – az olyan tudás, készségek, mellyel az emberek hozzájárulnak a társadalmi, politikai, környezetvédelmi és gazdasági problémák megoldásához.
- Együttműködés – közös munka a megfelelő tevékenységek meghatározásában és végrehajtásában, figyelembe véve a különböző kultúrákat (SCCD, 2001).

Kiegészítve a CDX által megfogalmazott értékeket:

- Környezeti igazságosság – a világ jelentős mértékben visszaél a Föld erőforrásaival, ami leginkább a szegények kárára zajlik.
- Tolerancia – szembeszállás a vallási szélsőségekkel, faji konfliktusokkal.
- Sokszínűség – a falvakban és a városokban egyre nő a multi-kulturális közösségek aránya, valamint a bevándorlók és menekültek kiszolgáltatott helyzete.
- Egyenlőség – a szociális és egészségügyi egyenlőtlenségek, illetve a közösségekben jelen levő jelentős kirekesztettségben és szegénységben élő kisebbségek, fogyatékkal élők életkörülményei (PAUL, 2006).

2.2. A közösségfejlesztés története

Kialakulásának időpontja:

- Az USA-ban: az 1920-as években.
- Nyugat-Európában: a 1970-es évek elejétől és napjainkban is.
- Magyarországon: 1970-es évek közepétől (VERCSEG, 1999).

A közösségfejlesztés kialakulásának és fejlődésének története egyértelműen összefügg az emberbarát, jótékony tevékenységekkel az igazságosabb társadalomért folytatott civil küzdelmekkel és mozgalmakkal. A közösségfejlesztés kialakulásában Anglia játssza a

legmeghatározóbb szerepet. „Az angol történet a demokráciáért és az emberi jogokért folytatott küzdelem során alakult ki (JUHÁSZ, 2008).”

Közösségfejlesztés eredete is Angliából származik:

A mai szakemberek három megközelítési módot vizsgálnak:

- Szolidaritás és önségítés, amelyben a közösségi tevékenység a szomszédok és rokonok körében zajlik.
- A kölcsönös segítségnyújtás világa, azaz az egyesületek, ipartestületek, civil szerveződések cselekvési tere.
- A filantrópok tevékenysége, akik beavatkoztak a szegények, elnyomottak életébe, hogy közösen együtt kialakítsanak egy szebb jövőt (KRISTON, 2008).

Fontos az angol gyarmatokon végzett közösségfejlesztési munka hatása is, amely során az emberek részt vehettek a döntéshozatalokban. Az angol kormányzat számos közösségfejlesztési projektet indított el, s ezzel a hátrányos helyzetű területekre, közösségfejlesztők, közösségi munkások ezreit alkalmazta a helyi emberek munkába állítása érdekében. Lényegében ez a lépés vezetett el a mai gyakorlathoz (ALISON, 2000).

Nyugaton kialakulása az urbanizáció okozta szegénység miatt ment végbe (VERCSEG, 1999). Amerikában a falusból hirtelen városivá váló tömegek addig sosem látott méretű elszegényedést és nyomort tapasztalhattak. Ennek hatására egy alulról építkező közösségi intézményrendszer jött létre, amelyek önállóvá és önszerveződővé váltak. A settlement-mozgalmak megjelenése 1889-re tehető, mely alapján G. Starr és J. Adams megalapította a Hull Házat. A szociális munkánál az emberek egy közösségbe „kényszerítve” kénytelenek voltak megtapasztalni az összefogás erejét. A közösségfejlesztés ekkoriban egymás segítségét, elfogadását célozta meg.

Magyarországon a létrejött settlement házak népházakat jelentettek, amelyek közösségi-szociális központok voltak (VERCSEG, 1999). Célja a munkásosztály nevelése és felemelése az egyetemi hallgatók, önkéntesek terepmunkájának biztosítása, a társadalmi osztályok kibékítése érdekében (SCHIFFER, 1995). Később ezek az épületek kulturális, sport, oktatási, szabadidős, egészségügyi és szociális intézményekké váltak. A művelődési központok állami tulajdonban voltak, amelyek a művelődés témakörével foglalkoztak. A közösségfejlesztés oka a helyi cselekvés, a részvétel, a közösségek, vagyis a demokrácia hiánya (VERCSEG, 1999). A magyar történet nem társadalmi mozgalmak révén, hanem szakmai reformerek kezdeményezése révén önállósult. A reformkor kialakulásával megjelentek az önszolgáltatói

klubok, körök, s a kiegyezést követően az egyesületek száma is növekedni kezdett. A rendszerváltás után, a civil társadalom megszerveződött, de megjelent a munkanélküliség és a szegénység. Az országban a 70-es évek második felétől, és a 80-as években is kísérleti közösségfejlesztő munkák sora indult meg. 1989-ben megalakult a Közösségfejlesztők Egyesülete, amely mindmáig is országosan fejti ki hatását a közösségfejlesztés témakörével kapcsolatban (JUHÁSZ, 2008). „*A munka fókusza Nyugaton és Magyarországon egyaránt: a társadalmi kirekesztettség elleni harc, a demokratikus részvétel és önszerveződés fokozása* (VERCSEG, 1999).”

Az Európai Unióban 1990-ben jött létre a szegénység elleni program:

- Közösségfejlesztő és szociális programok
- A szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni harc
- A megkülönböztetés, megbélyegzés elleni jogszabályok
- Meghatározott csoportokra vonatkozó uniós ösztönző intézkedések (INTERNET 1)

2.3. A közösségfejlesztés szerepe a vidékfejlesztésben

Mi is az a vidék?

A falu és a kisváros által alkotott tér. Lazább településszerkezet jellemzi. Távolabb esik a nagyvárosoktól. A városi életmódtól eltérően vidéki életmódot és értékrendet testesít meg. Hagyományokat és sajátos kulturális értékeket alkot. Természet közeli, mezőgazdasági funkciói vannak. Gazdaságában a közép és kisvállalkozások vannak jelen. Alapvetően igyekeznek felhasználni a térség nyújtotta egyedi lehetőségeket, belső erőforrásokat (NAGYNÉ DEMETER, 2012).

Mi is az a vidékfejlesztés?

„*A vidéken élő lakosság életfeltételeinek, életminőségének biztosítása és javítása, harmóniában a vidéki környezet és táj adottságaival, megőrizve annak nem pótolható erőforrásait.*” (SARUDI, 2003)

Hogy kötődik ehhez a közösségfejlesztés?

„*A vidékfejlesztés feladatának kell tekintse a vidéki lakosok regionális önazonosságának erősítését és a közösségi tevékenységek elősegítését* (EURÓPA TANÁCS, 1995).”

A vidékfejlesztési programok sikere azon múlik, hogy a település lakói milyen mértékben vesznek részt a helyi problémák feltárásában, megoldásában és, hogy a meglévő belső erőforrásokat hogyan tudják hasznosítani (KOVÁCS 2002).

A vidékfejlesztés kiemelt feladatai:

- *területfejlesztés*: Céljai és irányelve a regionális politika megvalósítása, a versenyképesség növelése (elsősorban az infrastruktúra fejlesztésével)
- *vidékfejlesztés*: A településeken aktív és sikeres helyi társadalmakat feltételez. Célja a Nuts-4 besorolású kistérségben gondolkodó fejlesztés. Alapvető partnere az önkormányzatoknak.
- *közösségfejlesztés* Lokalitas fontossága. Célja a közösségek bevonása, részvételének elősegítése. A civil társadalom és a demokrácia fejlődése, partnerségek építése, egy funkcionáló közösség érdekében (KOVÁCS & PÉTERFI, 2005).

A közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés és a területfejlesztés összehasonlítása:

A közösségfejlesztés jellemzően kis léptékű (pl. lokalitás), célja a humán erőforrás fejlesztése. A vidékfejlesztés jellemzően közepes léptékű (kistérség, táj), célja a vidéki térségekben élő lakosság életminőségének javítása, a vidéki települések népességmegtartó erejének növelése. A területfejlesztés jellemzően nagy léptékű (pl. ország, régió), célja a infrastrukturális fejlesztés (KOVÁCS, 2002).

2.4. A helyi gazdaságfejlesztés szerepe a közösségfejlesztésben

A helyi gazdaságfejlesztés a közösségfejlesztésben és a vidékfejlesztésben:

A helyi gazdaságfejlesztés a helyi munkaadók, munkavállalók, vállalkozók, munkanélküliek lépéseinek összehangolása a település fejlődése érdekében (VARGA & VERCSEG, 1998).

„A jól működő helyi gazdaság érett helyi közösséget feltételez, és az erős helyi gazdaság a helyi közösséget is építi” (CZENE & RICZ, 2010). A helyi gazdaságfejlesztést szolgáló tevékenységek közé tartozik a szemléletformálás és az együttműködések generálása is (1. ábra).

A helyi gazdaságfejlesztés céljai:

- a magától működő és fenntartható helyi gazdaság létrehozása,
- megfelelő életszínvonal és munkalehetőségek biztosítása,
- a helyi vállalkozások számára működő helyi piacok létrehozása.

1. ábra: Helyi gazdaságfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolata

Forrás: Czene & Ricz, 2010.

2.5. Községfejlesztés a gyakorlatban

Kiskunság és Duna-mellék fejlesztése (1997-2003-ig történő fejlesztő munka)

I. 1997–1998. problémafeltárás, ismerkedés, bevonás:

Közösségek felkeresése, interjúk készítése, beszélgetések. 1997-től szövetkezetfejlesztési program indult. 16 lakos számára közösségi vállalkozásra felkészítő képzést indítottak.

II. 1998–1999. Községi munkások képzése:

Olyan helyi emberek megtalálása, akik változást szeretnének a településükön és a kezdeményező szerepet betöltésére képesek. 1 évig történő hétfőnkénti képzések indítása, helyi fejlesztési folyamatok elindítása. A gazdasági kultúra fejlesztése érdekében 1999-ben középiskolai képzési program indult. 1999-ben kezdte meg a működését szövetkezet 15 taggal, akik paprikatermesztéssel foglalkoztak. Eredménye: közös beszerzés, értékesítés, géphasználat, vetés.

III. 1999. Intézményesülés, formalizálódás:

A felső-kiskunsági közösségi munkások egyesületének megalapítása. Forrásteremtés és 2 fő egyesületben történő alkalmazása. 1999-től mentor program a munkanélküliek segítésére. Néhány közösség létezett a térségben, de ezek főként szociális szolgáltató, kulturális és szabadidős szervezetek voltak. A település ügyeibe nem szóltak bele.

IV. 2000–2003. Térségi gazdaságfejlesztési program. Közösségfejlesztő módszerek kiterjesztése a térségre:

Személyes találkozások a térségi gazdaságfejlesztés érdekében, információs pontok elindítása, térségi gazdaságfejlesztő alapítvány megalapítás, térségi újság kiadása. Helyi foglalkoztatásra irányuló projektek készítése, elindítása (pl. roma foglalkoztatás, palánták nevelése, üvegház építése, közösségi ház működtetése: internetes kávéház, teleház, városszépítés).

V. 2003. A térségi közösségi munka újragondolása:

A közösségi munkások egyesületével 3 éves stratégiai terv készítése a térség közösségi aktivitásának növelése érdekében. A civilek együttműködésének segítése (MÉSZÁROS, 2003). Ez a munkafolyamat hasonló módon minden település vagy kistérség életében megvalósítható, csak meg kell találni hozzá a belső erőforrást.

További közösségfejlesztési kísérletek Magyarországon

1. Hajdúböszörmény településen a különböző tudományterületek (társadalomelmélet, művelődés politológia, közösségfejlesztés, neveléstudomány, művelődés elmélet, szociológia stb.) elméleteinek felhasználása egy település közösségének és egészének gyakorlati fejlesztésére került sor.

2. Tab és környéke olyan hiányos együttműködések regenerálása, melyek a halmozottan hátrányos helyzetű térség előregedő, leépülő társadalmával, kapcsolatban alakultak ki.

3. Siómente fejlesztése négy településen kezdődött el: Balatonszabadiban, Siójuton, Ádándon és Siómaroson,. A kísérletben a fő cél "saját lábra állítás" volt. Cél, hogy a helyi erőkre alapozva, a felállított intézményi, közérzeti, szellemi háttér a szakértők közreműködése nélkül is funkcionáljon (JUHÁSZ, 2003).

Délvidéki magyar közösség

A délvidéki magyar közösség fejlesztésében szerepet vállaló civil szervezetek a kultúra nemzeti megtartóerejének kiaknázását tartották fontosnak. Ennek a hatására a művelődési egyesületek újraszerveződtek, de tevékenységi körük túlságosan szerteágazó volt. Ma már egyre több a külön területekre szakosodó civil szervezet van, amelyek munkájukkal a fejlődéshez alapvetően fontos jövőkép megfogalmazásához, kialakításához vállalnak szerepet (INTERNET, 3).

Közösségfejlesztés az egyházon belül

2011-ben indította el szociális földmunka programját a Filadelfia Evangélikus Egyházközség. Nyírtelken a szántóföldön 5 hektáron, Görögszálláson 900 négyzetméter fóliaházban és 0,6

hektár szántón gazdálkodnak. Programjuk a helyi cigány lakosság felemelését szolgálta, mely érdekében 25 fő foglalkoztatását tették lehetővé. A program segítségével rendszeres napi munkához szoktatják a cigány embereket, elsajátíttatják velük a zöldség-gyümölcs termesztési ismereteket, a megtermelt jó minőségű termények értékesítésével pedig bevételhez juttatják őket. Az elmúlt években a földmunka programnak köszönhetően a szántóföldről csemegekukorica, napraforgó, burgonya, egy 1500 négyzetméteres parcelláról málna-, míg a fólia házból jó minőségű retek, uborka, zöldhagyma került a fogyasztók asztalára (INTERNET, 2).

Európa

Franciaországban a helyi közösségfejlesztés fontos bázisa a magyarhoz hasonló kulturális intézményhálózat. Szakmai elnevezésük animáció, amely a közösségekkel való foglalkozást jelenti. Ennek különféle alfajai alakultak ki (pl. szabadidős közösségek animációja, szociális-kulturális animáció, ifjúsági csoportok animációja), melyek hatása a magyar közösségfejlesztésnél is észrevehető (JUHÁSZ, 2003).

Írországban a Hayes atya által alapított Muintir na Tire egy megújulási mozgalom volt. A mezőgazdasági termelők szövetkezeti mozgalmaként indult, melyet később a katolikus egyházközségi tanács vett a kezébe. Olyan csoportok képviseltették magukat bennük, mint a boltosok, a gazdák, ifjúsági csoportok és különböző szakmák. Az állam anyagi támogatást adott, míg a helyi közösségek az ötleteket és a munkaerőt biztosították. Számos infrastrukturális fejlesztés valósulhatott meg ennek köszönhetően (OONAGH, 2009).

Hollandiában társadalmi kutatóintézménnyel és a kormányzat finanszírozásával négy regionális közösségfejlesztési központ működik (JUHÁSZ, 2003). A második világháború után a közösségfejlesztést a Marshall-terv gazdasági újjáépítése támogatta. A közösségfejlesztéssel a lakosság nagy részének szociális körülményein igyekeztek javítani. A kormány 1960-ban elfogadott egy speciális közösségfejlesztő programot is, mellyel a leghátrányosabb városi területeket fejlesztették (PENNY, 2009).

Belgium a szövetségi kormánya feladatának tekinti a közösségfejlesztést. A finanszírozás a kormány, a helyi önkormányzatok, a szociális jóléti központok összehangolásával zajlik. Támogatásaikat a nem-kormányzati szféra részére adják, akik a tevékenységet folytatják (JUHÁSZ, 2003).

A Spanyolország szerte elterjedt közösségfejlesztés leghatékonyabban Katalóniában figyelhető meg. A barcelonai központú Institut de Treball Social i Serveis Socials (Szociális

Munka és Szociális Szolgáltatások Intézete) 1985 óta a szociális és közösségfejlesztési munka terén jelentős tevékenységet fejt ki (JUHÁSZ, 2003).

A Svédország, Izland, Norvégia, Dánia és Finnország alkotta Skandináviában egyetlen nagy központ működik a közösségfejlesztés támogatására. Norvégiában viszont a Társadalmi Tervezési Minisztérium, míg Svédországban a gyárosok és a szakszervezetek szövetsége ötvözi a lakókörnyezeti-munka közösségfejlesztéséért végzett kezdeményezéseket (JUHÁSZ, 2003). Az aktív polgári részvétel és az önnevelés eszköze a svéd önképzőkör (GÖSTA, 1981).

Amerika

Észak-Amerikában a kiindulópont a 19. század második felétől robbanásszerűen lezajlott városiasodás. Ennek kezelésére közösségi pénztárak, népjóléti hivatalok alakultak. Fő cél a lakóterületi közösségek társadalmi problémáinak megoldása volt (PERLMAN, &ARNOLD, 1972).

Kanadában a szövetkezetek, a felnőttképzés és a vidéki közösségfejlesztés elegyét hozták létre annak érdekében, hogy segítsenek a helyieknek a közösségi erőforrások fejlesztésében és kiaknázásában. Az Antigonish városának egyeteme által irányított mozgalom egész Kanadában elterjedt. Lelkészek és nevelési szakemberek vezetésével az 1930-as évektől kezdett működni (VERCSEG, 2011).

Az északi országok falvaiban, szomszédságaiban az Oxfam szervezete a szegénység és igazságtalanság ellen küzd, amely során az erőforrások déli országokba folyósításával is foglalkozik. Ahhoz, hogy ezt elérjék, évek hosszú során vitázniuk, küzdeniük kellett (VERCSEG, 2011).

2.6. Civil szervezetek, egyházi gyülekezetek tevékenysége

Kereszténység és közösség

A közösségfejlesztés és az egyház kapcsolatának egyfajta története maga a Biblia. Számba veszi a kudarcokat, keresi az örökkévalóságot és a jövőre vonatkozva rámutat azokra a tényezőkre, amelyek hozzájárulnak a jó kapcsolatokhoz és a jó életvitelhez. Egy keresztény számára a teljes emberi létezésen kívül és túl van a közvetlen tökéletes társadalmon. Sokan a kortárs keresztény kultúra szerepe felé fordították figyelmüket, mert a közösségiség hanyatlásnak indult (VARGA & VERCSEG, 1998). „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*” (BIBLIA, 2001 Jn. 3,16)

„A magyarországi egyházak és vallási közösségek a társadalom kiemelkedő fontosságú értékhordozó és közösségteremtő tényezői, amelyek hitéleti tevékenységük mellett, nevelési, oktatási, felsőoktatási, egészségügyi, karitatív, szociális, család, gyermek és ifjúságvédelmi, valamint kulturális, környezetvédelmi, sport és más tevékenységükkel, valamint a nemzeti tudat ápolásával is jelentős szerepet töltenek be az ország és a nemzet életében (2011. évi CCVI. TÖRVÉNY).”

Civil szervezetek

„Hivatalos meghatározás szerint: a civil szervezetek a 2003. évi L. törvény 14. § a alapján az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján alapított, jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezetek (KELEMEN, 2005).”

A civil szervezetek szerepvállalásuk, tevékenységük révén nagymértékben hozzájárulnak, a közösségi szükségletek kielégítéséhez, a társadalmi problémák hatékony kezeléséhez. Állampolgárokként önkéntes szerveződésű fontos alkotó elemei a társadalmi-kulturális életnek. Az embereknek az önszerveződésre biztosítanak lehetőséget. A közös értékek, érdekek mentén, hasonló problémák kezelésére és meghatározott célok elérése hivatottak. A tagsági vagy önkéntes formájú civil szervezetekben való részvételnek számos pozitív hatása van az egyénre és a társadalom egészére nézve. E szervezetek fontos szocializációs lehetőségek mind fiatal, mind felnőttek körében, hiszen olyan viselkedésmódok elsajátítását, gyakorlását segítik, melyek feltétlenül szükségesek egy aktív részvételen alapuló, öntudatos polgárokkal bíró, demokrácia megteremtéséhez és működéséhez (NÁRAI, 2004).

2.7. Települési szintű közösségi kezdeményezések

A közösségi kezdeményezések célja a folyamatban résztvevők közötti partnerség és együttműködés fejlesztése, közösségi alapú szolidáris és összetartó helyi társadalom megerősítése. A településszintű fejlesztési folyamat esélyt teremt és lehetőséget biztosít az élet minőségének javítására, a közösségek és az egyének a társadalmi fejlődésének segítésére. A települések megtartó erejének növeléséhez nagyban a közösségi kezdeményezések járulnak hozzá. Fontos a helyi közösségek bevonása a helyi fejlesztési folyamatokba, a közösségi részvétel megerősítése annak érdekében, hogy a lakosok részt vegyenek az őket érintő döntések előkészítésében, saját környezetük alakításában, változtatásában. A közösségi kezdeményezések a település lakosainak számára lehetővé teszik a folyamatba való bekapcsolódást, részvételt. Egy-egy probléma közösségi szintű megoldása a helyi cselekvési programok tervezése során válik lehetővé. A helyi közösségi kezdeményezések hatására

erősödik az együttműködés és a szolidaritás a helyi lakosok között, amely (civil) szervezetek megalakulását és hosszú távú fenntartható programok, tevékenység megszervezését segíti. A közösségi részvétel hozzájárulhat a fenntartható akciótervek és gyakorlati ötletek megszületéséhez, magas színvonalú továbbfejlesztéséhez is (KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐK , 2005).

LEADER: francia betűszóból eredő szó, melynek jelentése: közösségi kezdeményezés a vidéki gazdaság fejlesztéséért.

A fenntartható fejlődést segítő Európai Közösség által 1991-ben elindított alulról jövő közösségi kezdeményezés a vidéki területein társadalmi, gazdasági és környezeti problémák helyi megoldását segíti elő. A helyi közigazgatás, a vállalkozóknak és civil szervezeteknek tényleges döntéshozatali jogkört ad, a lakosság összefogására épít. Kidolgozott térségfejlesztési stratégiák megvalósításának okából az érintettek által egy földrajzilag összefüggő, 10 és 100 ezer közötti lakosságszámú település csoportokat hoz létre. A LEADER megközelítést hét fő pont alapján jellemezhető: Területalapú fejlesztés, Integrált ágazatközi megközelítés, Alulról építkező megközelítés, Kooperáció, Háromoldalú partnerség: a vállalkozói-, civil- és közsféra, Innováció, Hálózati működés (INTERNET 5).

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

3.1. Kutatási kérdések, hipotézisek

a) A település lakóinak közérdekű tevékenységei hiányosak.

Kutatásom célja a település érdekében elvégezendő közösségi munka hajlandóságának vizsgálata. Úgy vélem, hogy ha a településen megvannak a helyi civil szervezetek, egyházak közösségei, akik jól működnek és saját csoportjukért készek idejükből áldozni, akkor ők a település érdekében is képesek erre. Ha a lakók ezt látják, véleményem szerint a csoportok vezetésével képesek tenni Nyáregyháza érdekében.

b) A vidékfejlesztésben fontos szerepet tölt be a közösségfejlesztés.

Ennek a hipotézisnek a feltárására azért van szükség, mert a közösség megőrző és megtartó ereje nélkül a fejlesztések csak rövidtávúvá válnak, sőt ezek az elképzelések nem is biztos, hogy a helyi emberek érdekét képviselik. Vidéket fejleszteni összetartó közösség nélkül nagyon nehéz. Ha az adott település fejlődik a közösség segítségével, akkor az követendő példává válhat más községek számára is.

3.2. Nyáregyháza település helyzetfeltáró vizsgálata

„elemoznünk kell a valóság tényeit és az emberek aktuális élethelyzeteit (GOSZTONYI, 2006).”

Elhelyezkedés

A község a 4. sz. főút és az M5 autópálya között a fővárostól 40 kilométerre az agglomeráció széléhez viszonylag közel helyezkedik el. A települést északról Monorierdő, északkeletről Pilis, délről Újlengyel és Újhartyán, délkeletről Dánszentmiklós nyugatról pedig Csévharaszt község határolja. Belterülete (362 ha): Felsőnyáregyháza, Alsónyáregyháza, Károlyi-telep, Szentimre-telep. Külterülete (2838 ha): Csetneki-tanya, Huszthy-major, Kossuth-telep, Leiden-major, Pótharaszt-puszt, Zsengellér-dűlő.

Térségi kapcsolatok

Az elszigeteltségben elhelyezkedő település térségi kapcsolata elsősorban Monor és Pilis településekkel van. Monortól 14 km-re, Pilistől 5 km-re fekszik. A község a Monori Kistérség tagja. Monor várossal az együttműködés a kereskedelem, az igazgatásban, középiskolai oktatásban, szakorvosi ellátásban és a tömegközlekedésben érvényesül.

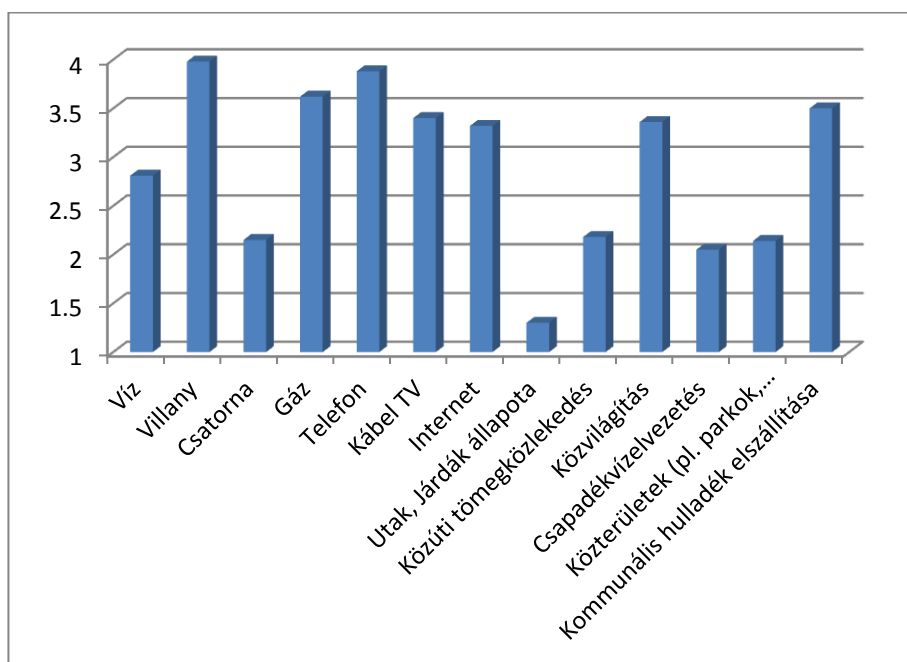
Közlekedés

A monori központú Volán autóbuszjáratai ritkán közlekednek, amely miatt nem jó a szomszédos települések és a vasút felé történő kapcsolat. A vasútállomás Budapest és Cegléd főiránnyal Pilisen és Monorierdőn érhető el. A gépjárművel történő közlekedés nehézségei az utak állapotában bontakozik ki. A község munkavállalóinak mintegy háromnegyede Budapestre ingázik.

Közművesítettség

A település önálló vízművel rendelkezik, amely miatt a vízellátás megoldott, de a víz minősége javításra szorul. A hulladékszállítás a településen megoldott. Teljes körű a villamosenergia-ellátás hálózata, a vízhálózat mellett teljesen kiépültek a hírközlés rendszerei és a vezetékes földgázhálózat is. A csatornahálózat csak a település felén épült meg, de munkálatok az idei 2014-es évben folytatódtak, így 2015-re a település egészére kiépített csatornahálózat lesz (A.D.U. ÉPÍTÉSZ, 2003).

A lakosság véleménye alapján az utak állapota sürgősen javítandó (2. ábra). A közműszolgáltatások tekintetében a lakosság elégedetlensége a csatorna kiépítetlensége miatt lehetett, amelynek munkálatai 2015-ben befejeződnek. A csapadékvíz elvezetés a hiányos, kialakítatlan árok rendszer miatt alkotott vélemény, míg a közparkok hiánya a rekreációs célok hiányát is magában viseli. A tömegközlekedés javításának szükséglete a buszjáratok ritkán járásának okából alakult ki.

2. ábra: Közművesítés és az infrastruktúra színvonalának lakossági értékelése (1-5)

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2013) alapján saját szerkesztés.

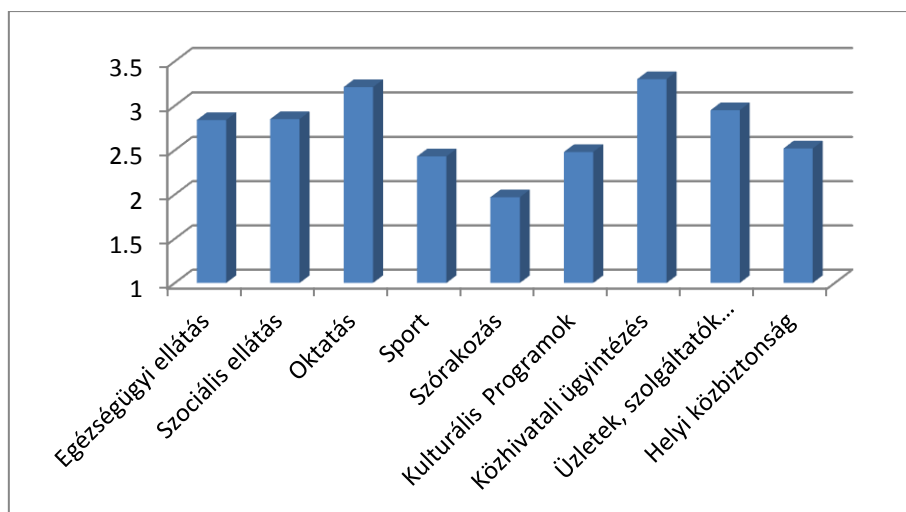
Közparkok

A Hősök tere a Petőfi Sándor út és a Dózsa György út kereszteződésénél fekszik, ahol I. világháborús emlékmű található. Az Alsónyáregyházát és Szent Imre telepet összekötő út mentén fekszik a Nyáry Pál Pihenőpark. Az akácos erdőben láthatóak Nyáry Pál és Schodelné sírjai és emlékművei.

Intézményi felületek

A Dózsa György út végén található a sportpálya, amely jelenleg kihasználatlanság alatt áll. A sportpálya mellett a Dózsa György út végén épült a település új római katolikus temploma. A templom oldalában urnatemető van, míg a templom előtt egy kék világtó kereszt található. A templom utca elején a Wekerle kúria (Jézus szíve-plébánia) áll. 19-20. század fordulóján Wekerle Sándor miniszterelnök vette meg a kúriát Fabiny Teofiltól. Templom hiányában a II. világháború után, a római katolikusok kapták meg az épületet. Nyáry Pál utcában áll a református - evangélikus 19. század végén késő barokk stílusban épült műemlék jellegű templom, mely mellett találhatóak a paplakok és a gyülekezeti termek is. A templom mellett urnafal található. A település egészségháza ahol megtalálható a fogorvos, a gyermekorvos, a védőnő és az általános házi orvosi ellátás a Nyáry Pál út és az Ady Endre út sarkán található. A Nyáry Pál utcában a település központjában fekszik a Nyáry Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény. Az épület bejárata mellett áll Schodelné Klein Rozália (1811-1854) operaénekesnő szobra és Nyáry Pál (1806-1871) mellszobra, az iskola névadója. A településnek 2 óvodája van. Az Alsónyáregyházán lévő központi óvoda az egykori Manno kastélyban működött. A 1844-ben Nyáry Pál által építtetett kastélyt a Manno család átalakította 1910-ben eklektikus stílusban. Jelenleg egy új épületben folyhat a 4 csoportos nevelés. Felsőnyáregyházán 2 csoportos tagóvoda áll rendelkezésre. A Diófásor úton a településen gyógyszertár is működik. A Monori Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal és az önkormányzat közösen működteti helyi szociális ellátórendszerét. A Petőfi Sándor utcában az állatorvosi rendelő tekinthető meg. A településen Művelődési ház, Községi Könyvtár, Krasznér Margit Múzeum, valamint a Civil Szervezetek Háza (Idősek otthona) és Tűzoltó szertár is működik. A Múzeumban Krasznér Margit festményeit, gyűjteményét, kézműves dolgait, antik bútorait tekinthetik meg a látogatók. Az önkormányzat kezelésében lévő belterületi utak töredezettek, a burkolatok állapota rossz, felújításuk régóta esedékes lenne. Az úthálózathoz kapcsolódó felszíni vízelvezetés állapota is elhanyagolt, és helyenként rossz állapotúak a járdák is. 2005 óta a községnek önálló helyi újságja is van, amely 2010-től Nyárfa levél néven háromhavonta jelenik meg (A.D.U. ÉPÍTÉS, 2003).

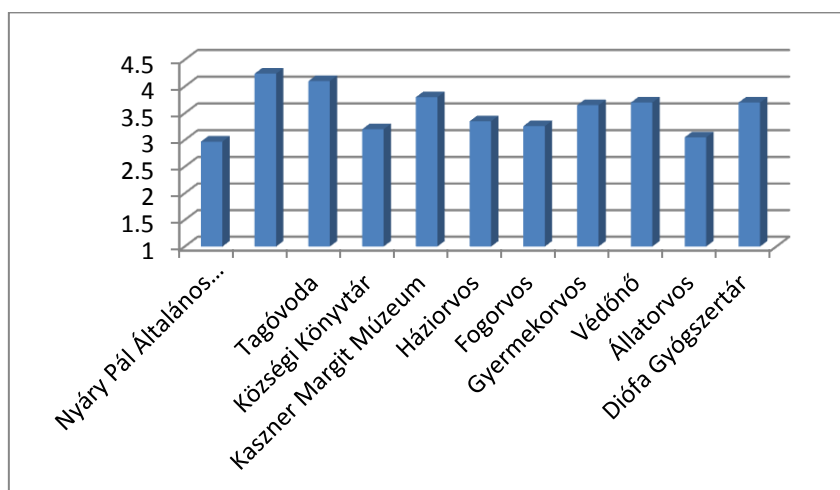
Fejlesztési szükséglet jelentkezik a szórakozás, szolgáltatások, kulturális programok, és a sport iránt is. Véleményem szerint kiemelt fontosságú a sportélet beindítása, a településrészeken a szolgáltatások létrehozása és a kulturális összekovácsoló programok létrehozása (3. ábra).

3. ábra: Jelenlegi helyzettel kapcsolatos elégedettség lakosság általi mérés (1-5)

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2013) alapján saját szerkesztés.

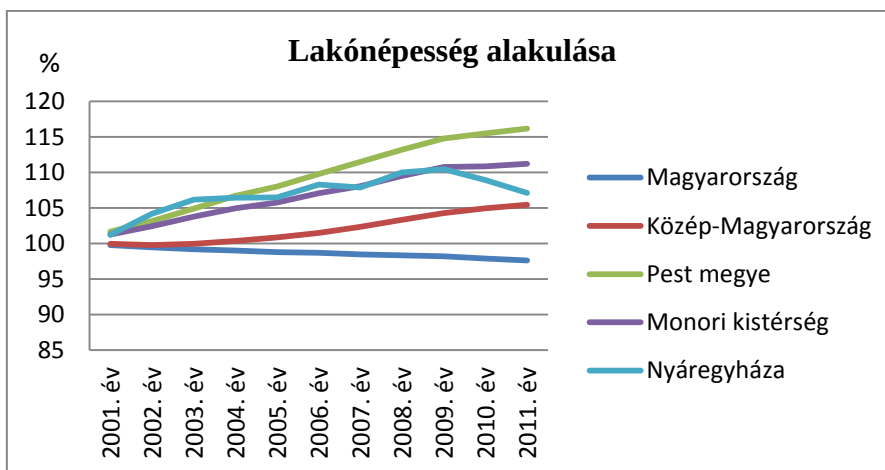
A közintézmények tekintetében viszonylagos elégedettség figyelhető meg. Az általános iskola értékelése a csökkenő diákok és az iskola színvonalának gyengesége miatt ilyen alacsony. A községi könyvtárról alkotott vélemény a kihasználatlanságból, míg az állatorvos értékelése az empátia hiányából adódhat (4. ábra).

4. ábra: Szolgáltatások és intézmények lakossági értékelése (1-5)

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2013) alapján saját szerkesztés.

Lakónépesség: A településen az ezredfordulót követően népességszám növekedést figyelhattunk meg, ami az utóbbi öt évben csökkenésre váltott. Pest megyében és a Monori kistérségben ugyanakkor továbbra is növekvő tendencia mutatkozik meg. Az elmúlt évek népességcsökkenését az előregedő társadalom és az elvándorlás együttesen okozza (5. ábra).

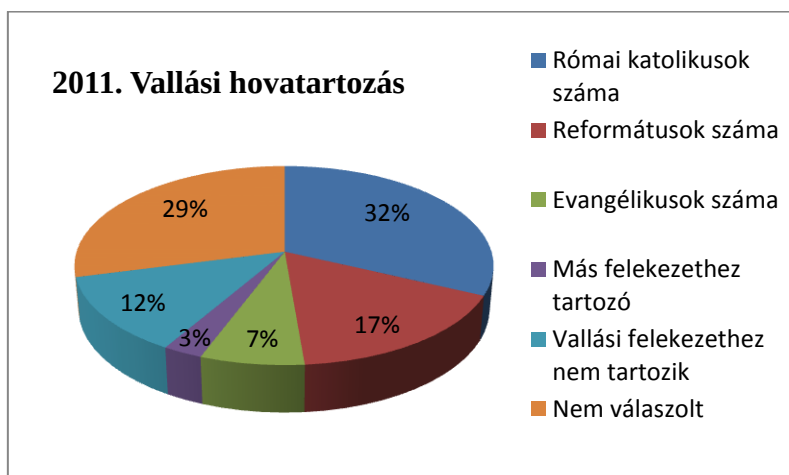
5. ábra: Lakónépesség alakulása

Forrás: www.ksh.hu

Nemzetiségek, Vallási összetétel

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint a lakosság más nemzetiségek együttes részaránya mindössze csak 3 százalék, így teljes mértékben alátámasztott, hogy a település lakóinak közel kilencvenhét százalékát magyar nemzetiség alkotja (A.D.U. ÉPÍTÉS, 2003).

A településen megfigyelhető, hogy a három egyház együttesen a lakosság 56%-át fedi le. Arányaiban az országos adatok megoszlása mutatkozik (6. ábra).

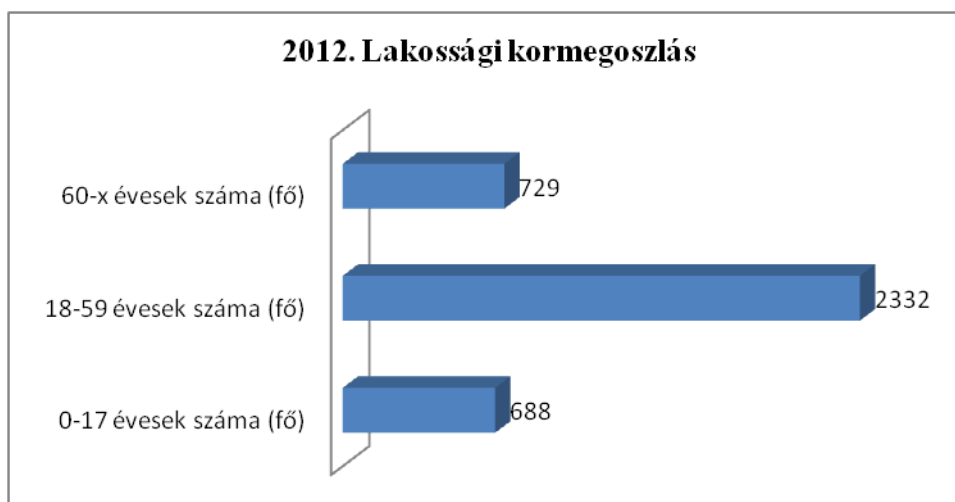

6. ábra Vallási hovatartozás

Forrás: www.ksh.hu alapján saját szerkesztés

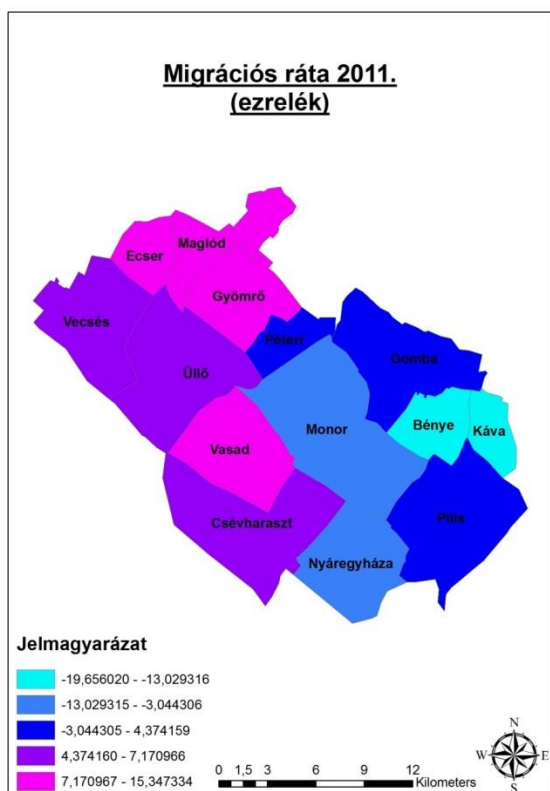
Kormegoszlás

A kormegoszlás tekintetében megfigyelhető, hogy a legnagyobb intervallumot tartalmazó 18-59 évesek létszáma a legmagasabb, amely után a 60 év felüliek következnek (7. ábra). Ez a tendencia a Magyarországon jellemző előregedésre vetít előre.

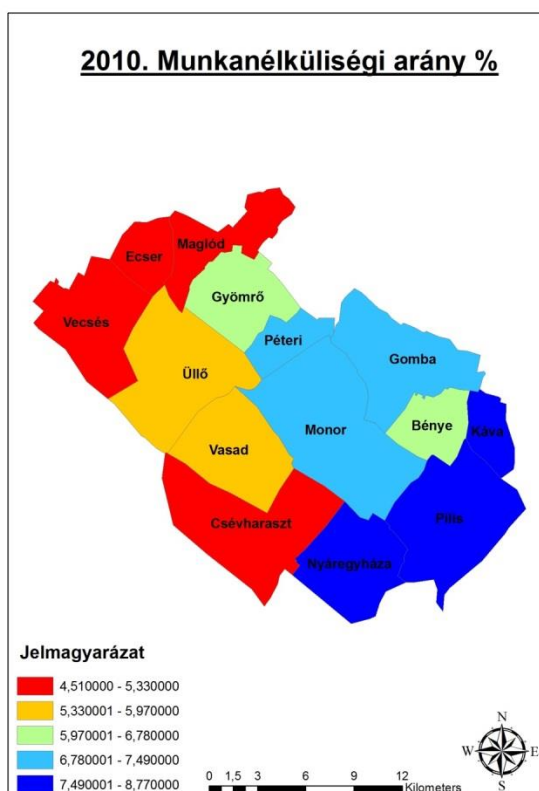

7. ábra: Lakossági kormegoszlás

Forrás: www.ksh.hu alapján saját szerkesztés

8. ábra: Migrációs ráta

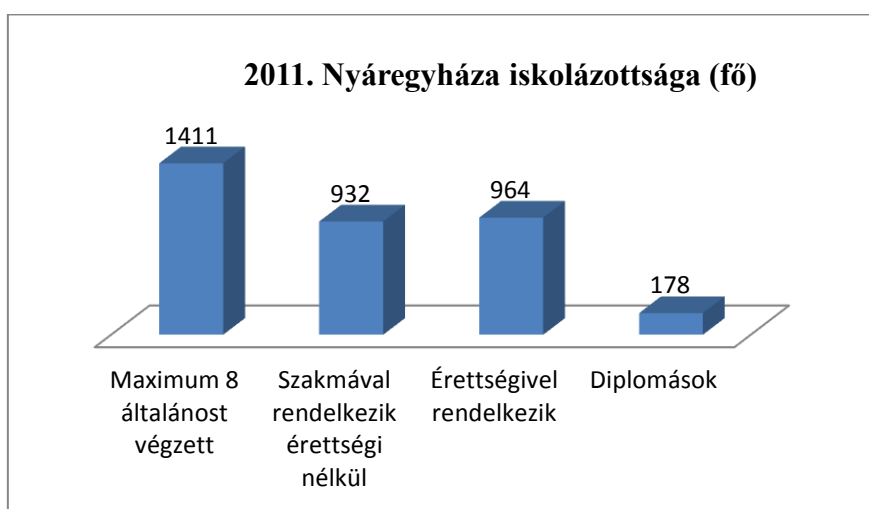
9. ábra: Munkanélküliségi arány

Forrás: www.eroforrasterkep.hu adatai alapján saját szerkesztés.

A természetes szaporodás csökkenő tendenciát mutat a 2011-es évben is. A halálozás stagnál. A munkalehetőségek és a jobb életkörülmények miatt (sport, szolgáltatások, infrastruktúra) jellemző a településről történő elvándorlás. Bár Budapest közelsége a munkalehetőségek szempontjából vonzó erő, de a képzettség sokszor nincs összhangban a munkaerőpiac elvárásával (8. és 9. ábra).

Iskolázottság

A település iskolázottságát tekintve megfigyelhető, hogy az általános iskolát végzettek aránya kiemelkedő, de a szakmával és az érettségivel rendelkezők létszáma is viszonylag magas (10. ábra).

10. ábra: Nyáregyháza iskolázottsága

Forrás: www.ksh.hu alapján saját szerkesztés

Gazdaság

A település helyi vendéglátása, kereskedelmi ellátó rendszere részben kiépített, amely jelenleg a lakosság igényét kiszolgálja, de hosszútávon fejlesztésre, bővítésre szorul. Magas az egyéni vállalkozások száma, akik csak kevés létszámot tudnak foglalkoztatni, így a gazdasági aktivitás nem kiemelkedő. Fontos távlati célnak kell, hogy legyen a gazdasági területek (ipari terület) biztosítása és a vállalkozások vonzása a településre (A.D.U. ÉPÍTÉS, 2003). A Mátyás király úton található a település egyetlen iparterülete, melyen az Ebea Kft és a Weytech-Qualirrol Kft helyezkedik el. Az Ebea Kft. vasgyártással foglalkozik, míg a Weytech-Qualirrol Kft. nyomdaipari termékeket gyárt. Alsónyáregyházán 6 kocsmá és 4 bolt működik, míg Felsőnyáregyházán 2 kocsmá és 1 bolt üzemel. A többi településrészen nem megoldottak a szolgáltatások.

Mezőgazdaság

Régen az itt élők elsősorban állattenyésztéssel (sertés, juh, szarvasmarha), növénytermesztéssel (búza, rozs, árpa, kender, len), bortermeléssel és méhészkedéssel foglalkoztak. A jelenlegi mezőgazdasági terület (1303,23 ha) jelentős része szántó, melyen jelenleg búzát, kukoricát, napraforgót, repcét, tritikálét, valamint további takarmánynövényeket termesztenek. A településen Szentimre- teleptől délre fekszik egy libatelep. A község Újmajor nevezetű részén növénytermesztéssel a Nyáry Pál Szövetkezet foglalkozik. Két viszonylag nagy (10.000-es létszámú) baromfi telep is működik Károlyi-telep területén. A házi kertgazdálkodás mindegyik településrészre jellemző. Elvértve vannak szőlő és gyümölcs ültetvények (10,86 ha) is. Legeltetésre alkalmas nagy összefüggő gyepterülete (18 ha) a Széki-rétnek van. A település összes gyepterület 355,72 ha (A.D.U. ÉPÍTÉS, 2003).

Erdőgazdaság

A község külterületén az erdőgazdálkodás a legjellemzőbb hasznosítási mód, mely területek döntően a település nyugati részén helyezkednek el (összesen: 1294,2 ha). Rendeltetésük szerinti megoszlásuk a következőképpen alakul: 109,7 ha védelmi (talaj és mezővédő), 1077,4 ha gazdasági (fakitermelés) és 72,5 ha (út menti, csemetekert, tisztás, kopár terméketlen) rendeltetés nélküli (A.D.U. ÉPÍTÉS, 2003).

A település SWOT analízise

A települési helyzetfeltárás eredményeinek összegzésére SWOT analízist készítettem (1. táblázat).

1. táblázat: Nyáregyháza település SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Budapest közelsége • Területi adottságok • Értékes természeti erőforrások • Autópálya viszonylagos közelsége • Magas színvonalú mezőgazdasági termesztési és állattenyésztési hagyományok. • Közfoglalkoztatások megléte. • Civil szervezetek sokrétűsége	• Infrastruktúra • Vízvezető rendszer kiépítetlensége • Vállalkozások hiánya • Közparkok hiánya • Magas munkanélküliség • Területi elszigetelődés • Az adottságok és a lehetőségek kihasználtsága nem megfelelő. • Hiányzik egy jól működő pályázat-segítő rendszer kialakítása • Játsszóterek és sportlehetőségek hiánya • Vízminőség • Településrészek szolgáltatásainak hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
• Útjavítások, járdaépítések • Vállalkozások vonzása • Közbiztonság érdekében térfigyelő rendszer kiépítése • Alternatív energiaforrások hasznosítása • Játsszótér kiépítése • Vízvezető rendszer kiépítése • Vízminőség javítása • Sportolási lehetőségek megteremtése • Parkolók kiépítése, parkosítás • Településrészek szolgáltatásainak bővítése • Szociális szövetkezet létrehozása zöldségtermesztéssel és állattenyésztéssel	• Magas anyagi költség, • Az ipar és a mezőgazdaság fejlődése függ a környezeti hatásoktól és kormányzati politikától is • Folytatódik a lakosság elvándorlása és fogyása • A természeti erőforrások degradációja (vízhiány, erózió) • Az EU-s elvárásoknak, kötelezettségeknek való megfelelés • Utak, buszmegállók, ingatlanok romló állapota és karbantartásának hiányai

Forrás: saját szerkesztés.

3.3. Módszer

Primer adatforrás:

Kérdőív

A helyi emberek véleményének, javaslatainak megtudása érdekében fordultam ehhez a módszerhez. Nagyon fontos, hogy a község lakói milyenek érzik a közösségfejlesztés fontosságát és, hogy képesek lennének-e aktívabban cselekedni a közérdekért. Felkutattam, hogy milyen társadalmi, környezeti problémába kapcsolódhatnak be, hogy milyenek tartják a település közösségének összefogását és közösségfejlesztés és a vidékfejlesztés kapcsolatát. Összesen 100 kérdőív kitöltésére került sor a településen.

Interjú

Az interjú kutatási módszert, a helyi civil szervezetek, egyházakkal folytatott konzultációra hasznosítottam. Ez által teljes betekintést nyerhettem a település közösségéről, közérdekű cselekedeteiről, a jövőbeli elképzelésekről és hogy milyenek vélik a közösségfejlesztés és a vidékfejlesztés kapcsolatát. Felmértem, hogy milyen közösségi kezdeményezés megvalósítására látnak lehetőséget a közösségfejlesztés érdekében.

Az interjú alanyok a következő személyekből tevődtek össze:

Egyházak:

- Antal András - katolikus diakónus
- Kelemen Norbert - református lelkipásztor
- Selmeczi Lajos Péter - evangélikus lelkész

Civil szervezetek:

- Fekete Máté - Nyáregyházi Faluvédő és Önkéntes Tűzoltó Közhasznú Egyesület
- Kraveczi Lászlóné - Nyáry Pál Nyugdíjas Klub
- Bernula Mihályné - Nóta- és Népdalkör
- Albert Gizella - Hagyományörző Szeretet Csoport
- Epres Pál - Nyáry Pál Motocross SE
- Stift Károly - Stift Dojo Kempo Karate

Szekunder adatforrás:

www.ksh.hu, www.eroforrasterkep.hu, www.teir.hu, szakirodalom

4. EREDMÉNYEK

4.1. Helyi közösségek ismertetése

A Nyáry Pál lövészklub egy zárt társaság, ami miatt velük nem készítettem interjú vizsgálatot.

Nyáregyházi Faluvédő és Önkéntes Tűzoltó Közhasznú Egyesület bemutatása

A 1994 óta működő Polgárőr Egyesület volt a Nyáregyházi Faluvédő és Önkéntes Tűzoltó Közhasznú Egyesület elődje. A 2009-ben újra életre keltették az 1926-ig visszanyúló önkéntes tűzoltó mozgalmat. A régi emlékeket őrizve a régi tűzoltó szertárba költözött az egyesület és az épület elé a régi fecskendőt helyezték el. Egy öreg, de még jól működő IFA tűzoltó autót kaptak Monor város hivatásos tűzoltóitól. Felszerelésük jelentős részét Üllő önkéntes tűzoltóitól kapták, de a többi eszközt a régi hagyományokhoz hasonlóan a civil szervezet tagjai önkéntesen adták össze. A Monori Tűzoltósággal kötött együttműködési megállapodás keretében a vonulási területük Dánszentmiklós, Nyáregyháza, Pilis település. Tűzoltósági tevékenységi köreik: lakástűz oltás, avar és erdőtűz oltás, eltűnt személy keresése, víz alatti műszaki mentést és kimentés (INTERNET 6).

Nyáry Pál Nyugdíjas Klub bemutatása

A Nyáry Pál Nyugdíjas Klub 1994-ben alakult. Ez az időpont csak a cégbírósági bejegyzés, amely előtt 10 évvel korábban is működtek. Az alapító elnök Végvári József volt, utána Bernula Károlyné volt, majd Kravec Lászlóné lett az elnök. Amikor átvette a csoportot 103-an voltak. Jelenleg 80-an vannak, mert sok ember sajnos elhalálozott. A régi időkben nótá és tánc előadásokat vállaltak. A nótakör innen levált, mert a vezetővel nem jó viszonyt ápoltak. A klub a hagyományőrzést tűzte ki fő célunknak. Kis versolvasás, kisebb fellépéseik vannak. Nagyon örülnek, hogy van egy önálló klubhelységük, amelyet ők is gondoznak (Interjú, Kravec Lászlóné vezető).

Nóta- és Népdalkör

A Nóta- és Népdalkör 2002 óta van bejegyezve 18 taggal, közöttük 3 férfi és 15 nő. Régen a nyugdíjas klub tagjai voltak, de a vezetőjükkel történő nézeteltérés után kiléptek belőle és létrehozták a Nóta és Népdalkört Bernula Mihályné vezetésével. Szeretnek énekelni és szerettek volna egy saját klubbot. Tevékenységük kulturális tevékenység, népdalok, dalok éneklése, népdalok felkutatása. A környékbeli népdalok éneklése az elsőrendű. Idősebbektől, meghíváskor énekeket cserélnek. Fontos számukra a hagyományőrzés és a szívükhöz közel

állnak a népdalok. Hagyományos népviselete nincs a falunak, így próbálnak a népdalokhoz öltözködni. Fellépnek a nemzeti ünnepeken és versenyeken is szerepelnek (Interjú, Bernula Mihályné vezető).

Hagyományőrző Szeretet Csoport

A szeretet csoport 2011 februárjába alakult, azzal a céllal, hogy teljesítsenek egy meghívást Erdélybe Csíkszenttamásba egy falufesztiválra. A kezdetkor 21-en voltak, most sajnos csak 12-en vannak aktívak. A néptáncot szeretnék fő tevékenységi körülnek, de eközben más táncstílusokat is tanulnak. Volt balett, rocky, catman joe, keringők, modern táncok. Azt szeretnék, hogy a múlt értékei megmaradjanak és felelevenítésre kerüljenek. Táncot tanulnak és ahhoz választanak öltözékeket. Nem szeretnék, hogy elveszenek a régi magyar szokások. Azt szeretnék, hogy lássa az utókor, hogy 50-100 éve milyen is volt az élet. Részt vesznek a falunapokon, találkozókön (Interjú, Albert Gizella vezető).

Nyáry Pál Motocross SE

Az egyesület kialakulásának oka, hogy a vezető kb. 10 éve a környékbeli fiúkkal motorozgatni kezdett. A barátok a 405 út melletti területen kezdeti pályát építettek. A vezető a céggel segítségre indult és belefogtak az álom megvalósításába. Jöttek a motorosok, bővült a pálya. Azért, hogy hivatalossá váljon a pálya, létrehozták az egyesületet. Ekkor a nemzetközi verseny helyszínének lehetősége merült fel. 2004-ben Junior kupa volt. Beléptek az országos szervezetbe. A nemzetközi verseny feltételeihez kialakították: fürdők, melléképület, titkárság, orvosi szoba, telefonvonal, konferencia terem, rajtelőkészítő, pályanyomvonal. 2006-ban lett Mx3 Vb. 2007-ben EB. Sajnos anyagilag a feltételeket nem tudták biztosítani, így nagy veszteséggel zárták a versenyeket. Bajnokságok, bemutatók, brutál futás rendezvény létrehozására biztosított a helyszín (Interjú, Epres Pál vezető).

Stift Dojo Kempo Karate SE

Stift Dojo Kempo Karate SE jelenleg 20-25 fő tagot számlál. A vezető 2000-ben került Nyáregyházára Dánszentmiklósról, ahonnan hozta magával a karatét. A karate nagy odaadást igényel, mint minden sport, amely arról szól, hogy a gyerekek és a felnőttek is mozogjanak. A karate tekintetében is magukra vannak utalva. Ha bárhova elmennek, Nyáregyházinak vallják magukat, habár vannak albertirsai, dánosi, pusztavacsi, pilisi gyerekek is. Örkényen is van szakosztályuk, ahol az iskola mindent megad támogatásként. A térség számára ez egy vonzó sport, amely a település hírnevét még jobban vihetné. Több világbajnokságon és Európa bajnokságon is sikerrel részt vettek (Interjú, Stift Károly vezető).

Két Szív Római Katolikus Plébánia

A Két Szív Római Katolikus Plébánia 1938 óta működik, mint önálló gyülekezet, azaz amióta ott adminisztráció folyik. Ez előtt, mint kisegítő lelkészség vagy vallási gyülekezet már az 1800-as évektől működött. Az utolsó népszámlálás adatai szerint 1400 ember vallotta magát római katolikusnak, de ennek körülbelül a 20/30%-a jár templomba. Az elsődleges hitélet a felső-nyáregyházi, károlyi-telepi templom körül volt megfigyelhető. Amikor alsó és felső-nyáregyházán a hitélet bővült a régi Wekerle kastély, (amely műemlék és a katolikus gyülekezet tulajdona) szolgálta majdnem 40 éven keresztül a hitélet célját templomként és közösségi helyként is. Az összefogás lelki és fizikai tekintetében 2001-ben fejeződött be az új templom építése. A világító kereszt tekintetében volt itt 8 évig egy hitoktató, aki szívügyének tekintette, hogy az ország több pontján létező fénykereszt itt is megvalósuljon. Részt vesznek a falu rendezvényeken és egyházi alkalmak szervezésében (Interjú, Antal András katolikus diakónus).

Nyáregyháza Református Egyházközsége

A gyülekezet az 1800-as évek második felétől már gondozott gyülekezet volt. A Monor nagytemplomi református gyülekezet gondozásában állt Vasad, Csévharaszt, Nyáregyháza, Pilis és Albertirsa és ezt a kört járta a monori segédlelkész. Sorban váltak le a gyülekezetek. A nyáregyházi református-evangélikus templom 1893-ban épült. A templom megépülése előtt a református gyülekezet a Nyáry család kúriájában gyűlt össze nagyünnepenként. Gyülekezetükhöz hozzátartozik Alsó-nyáregyháza, Felső-nyáregyháza és Újlengyel, amely egy egyházközséget alkot. A népszámlálás alapján 620 fő vallotta magát református vallásúnak. Éves eseménynaptárral rendelkeznek. Minden harmadik héten van filmklub. Minden évben van két barlangászat és több kirándulás. Minden évben három táboruk van: napközis tábor, vízitúra és a Balatont megkerülő kerékpáros túra (Interjú, Kelemen Norbert református lelkész).

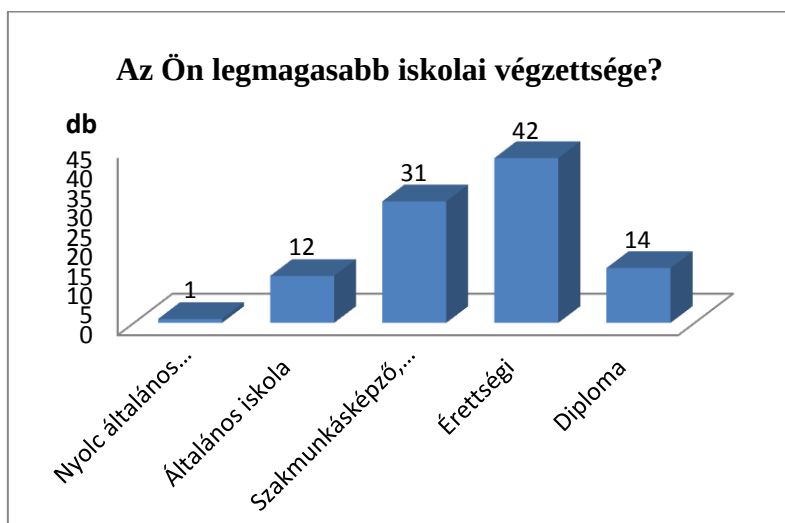
Nyáregyházi Evangélikus Egyházközség

Az első evangélikus családok Pilisről, Albertirsáról, Péteriből érkeztek erre a vidékre. Önálló egyházközséggé 1902-ben szerveződnek amikor is megválasztják első lelkészüket: Rác Gyulát, aki ellátta a környező területeket is. 1939. július 9-én beiktatják a gyülekezet második lelkészét Kende Kirchknopf Györgyöt, aki a gyülekezet életének fellendítésébe belefog. 1944-ben a II. Világháború miatt a templom és a gyülekezeti ház aknátalálattal kap az irodát és a lelkészlakást feldúlják, a berendezéseket széthordják és megsemmisítik. 1945. december 2-i határidővel a lelkész utóda Lupták Gyula lesz. A szolgálat irányát a lelkigondozás és a

gyülekezeti élet megszervezése, építése jellemezte. 1978-tól a gyülekezetben helyettes lelkész szolgál. 1981-ben kerül a gyülekezet élére Adámi László lelképásztor, aki 2001. Október 31-ig odaadó munkát végez családjával együtt a gyülekezetben. (BÁDER, 2001). Ezután időszak után folyamatosan 4 lelkész váltotta egymást. 2013. Július 1-től Selmeczi Lajos Péter monori parókus lelkész, helyettesítő lelkészként szolgál (INTERNET 7).

4.2. Kérdőíves vizsgálat tapasztalatai

A felvetett hipotézisek megválaszolása érdekében létrehozott kérdőívvel kapcsolatban 28 férfi és 72 nő adott választ. Az Alsónyáregyházán lakók közül 76 fő, míg a település többi részéről összesen 24 fő válaszolt. A vizsgálati mintában a szakmunkásképzőt végzettek és az érettségizettek aránya volt meghatározó, együttesen 73% (11. ábra). A megkérdezettek korát illetően megfigyelhető, hogy minden korosztályban, de főképp a középkorosztályban történt meg a lekérdezés (12. ábra).

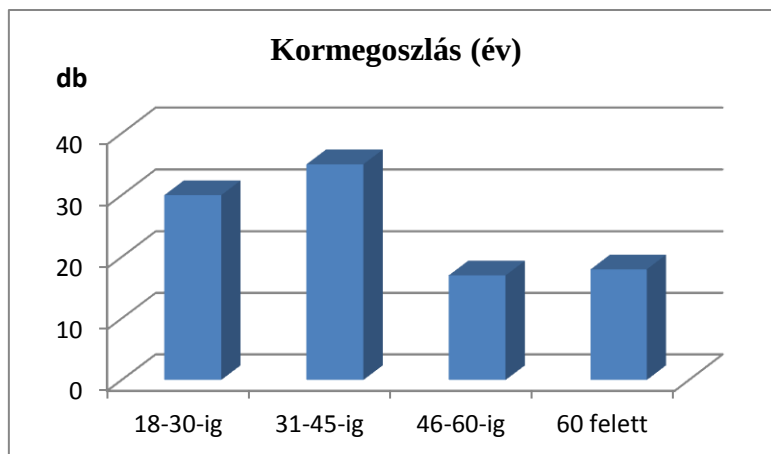

11. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

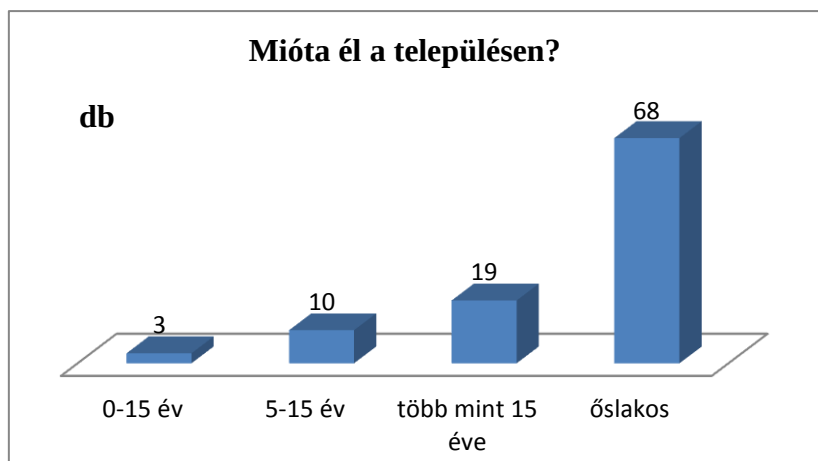
A megkérdezettek többsége őslakos (68%), azaz itt született és a családjuk ehhez a településhez kötődik, mindössze a válaszadók 3%-a települt be az utóbbi 5 évben (13. ábra).

A válaszadók tekintetében megfigyelhető, hogy a 100 megkérdezettből 15 álláskereső, amely eléggé magasnak tekinthető. A közszférában dolgozók száma magas (14. ábra).

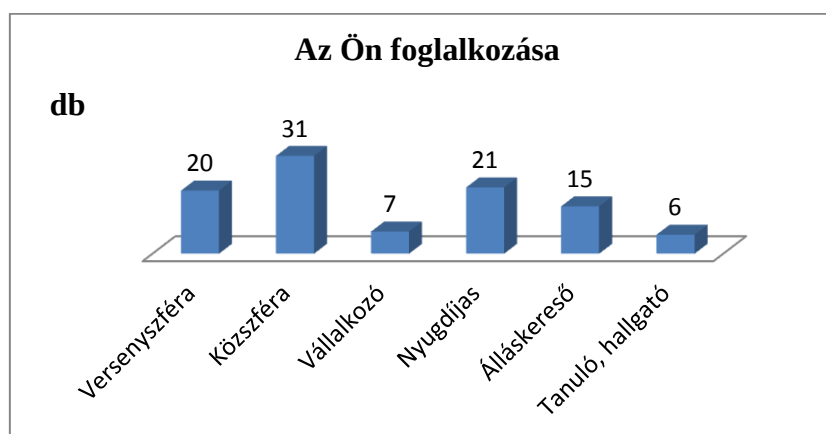
12. ábra: Lakossági kormegoszlás

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

13. ábra: Településen eltöltött évek

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

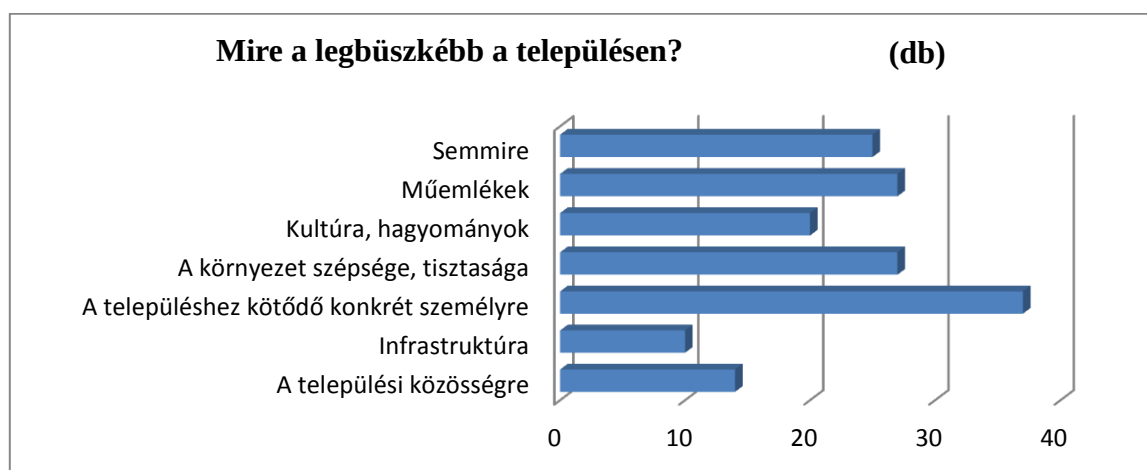
14. ábra: Megkérdezettek foglalkozása

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

A megkérdezettek a település kötődő konkrét személyre a legbüszkébbek, aki a település nevéhez fűződő Nyáry Pál (15. ábra).

A rendezvények tekintetében 64-en a legfontosabbnak a falu fesztivált, falukarácsonyt és a nőnapot tekintették, míg 33-an szüreti bált és a nemzeti ünnepeket 22-en pedig az egyházi szervezéseket vélték hangsúlyosnak.

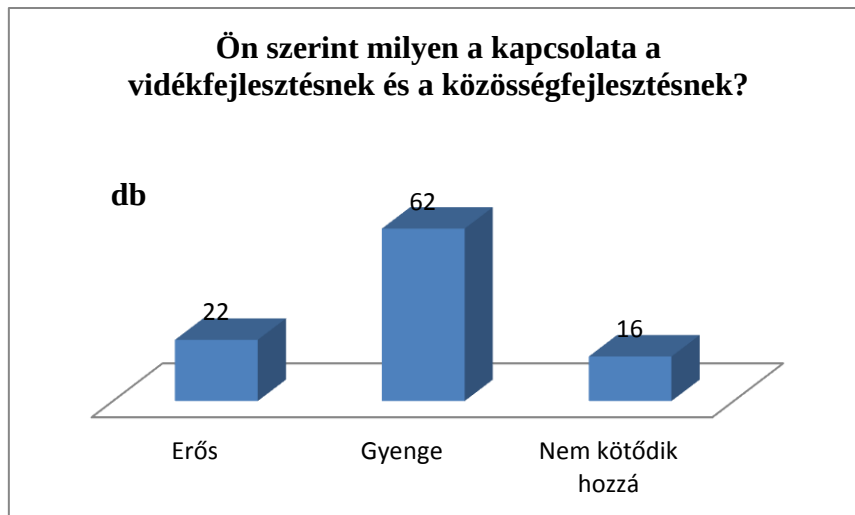
71 fő részt venne a civil szervezetek munkájában, ha az közérdeket szolgálna, míg 29 fő kora és elfoglaltsága miatt nem. Jelenleg 22 fő tagja valamely civil szervezetnek, 78 nem.

15. ábra: Mire a legbüszkébb a településen?

Forrás: Lakossági kérdőívzés (2014), saját szerkesztés

A hipotézisem itt is beigazolódt, miszerint gyengének vélik a vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatát (16. ábra). Ugyanakkor 92 igen, 8 nem szavazattal fontosnak tartanak a közösségfejlesztés szerepét a vidékfejlesztésben. 67 fő esélyt lát arra, hogy egy alulról történő közösségi összefogással a település fejlődésnek indulhasson, míg 33 fő nem lát erre lehetőséget. Én is úgy gondolom, hogy a helyi emberek képesek tenni saját településük érdekében és a település ezáltal fejlődésnek indulhat. 84 igen és 16 nem válaszadással a lakosok úgy gondolják, hogy a közösség erejével a belső erőforrás is kiaknázható és hasznosítható lenne, melyet a településen a mezőgazdaság adta lehetőségek lennének. Sajnos a megkérdezettek közül 80-an nem ismernek hazai közösségfejlesztési gyakorlatokat.

16. ábra: Közösségfejlesztés és a vidékfejlesztés kapcsolatának megítélése

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

A többség részt venne települési szintű közösségi kezdeményezésen, viszont megoszlik a vélemény, hogy a helyi önkormányzat kellően segíti-e az egyházakat, civil szervezeteket. 56 igen és 44 nem (17. ábra).

17. ábra: Települési szintű közösségi kezdeményezéseken történő részvétel

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

A többség a rendezvények létrehozását és a közterületek tisztántartását véli megoldható közösség általi fejlesztésnek (18. ábra).

18. ábra: Fejlesztések megvalósulása a közösség összefogásának erejével

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

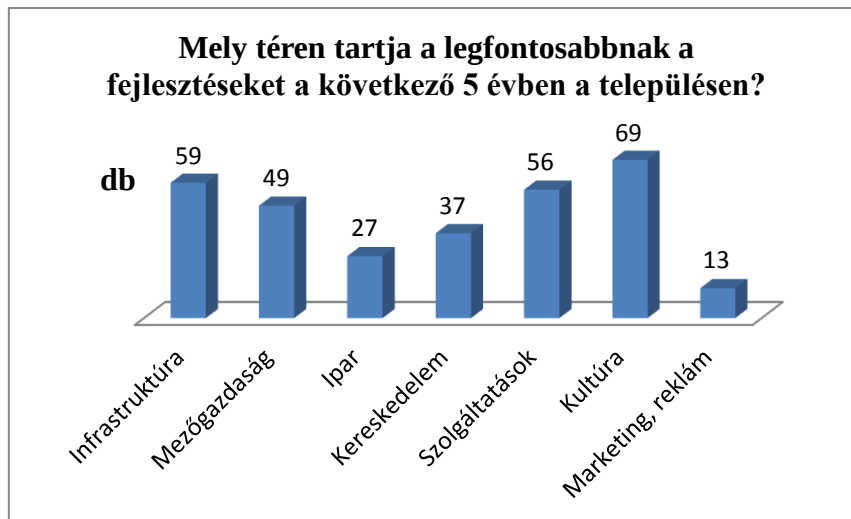
A megkérdezettek szerint az alábbi felsoroltak mindegyikében részt vehetnének a helyi lakosok, de kiemelten a településfejlesztést, sportrendezvények és kulturális programok szervezését és környezetvédelem megoldását látják fontosnak (19. ábra).

19. ábra: Társadalmi és környezeti problémába történő lakossági beavatkozás

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

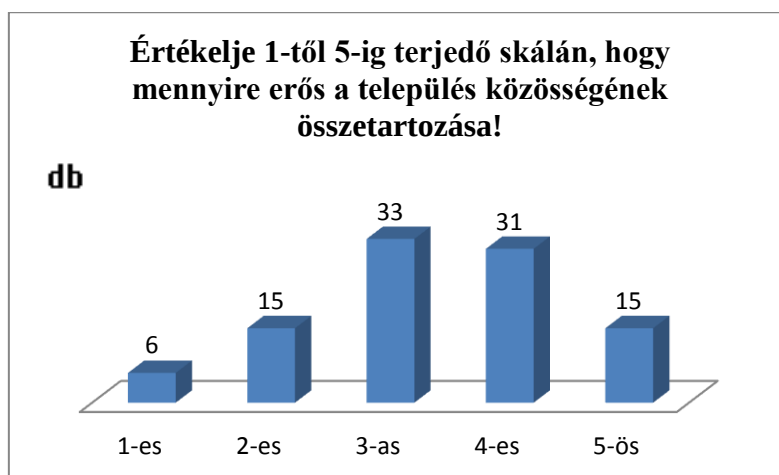
A válaszadók úgy gondolják, hogy a közeljövőben leginkább az infrastruktúra, a szolgáltatások és a kultúra fejlesztését kellene megvalósítani (20. ábra).

20. ábra: Legfontosabb fejlesztések a következő öt évben

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

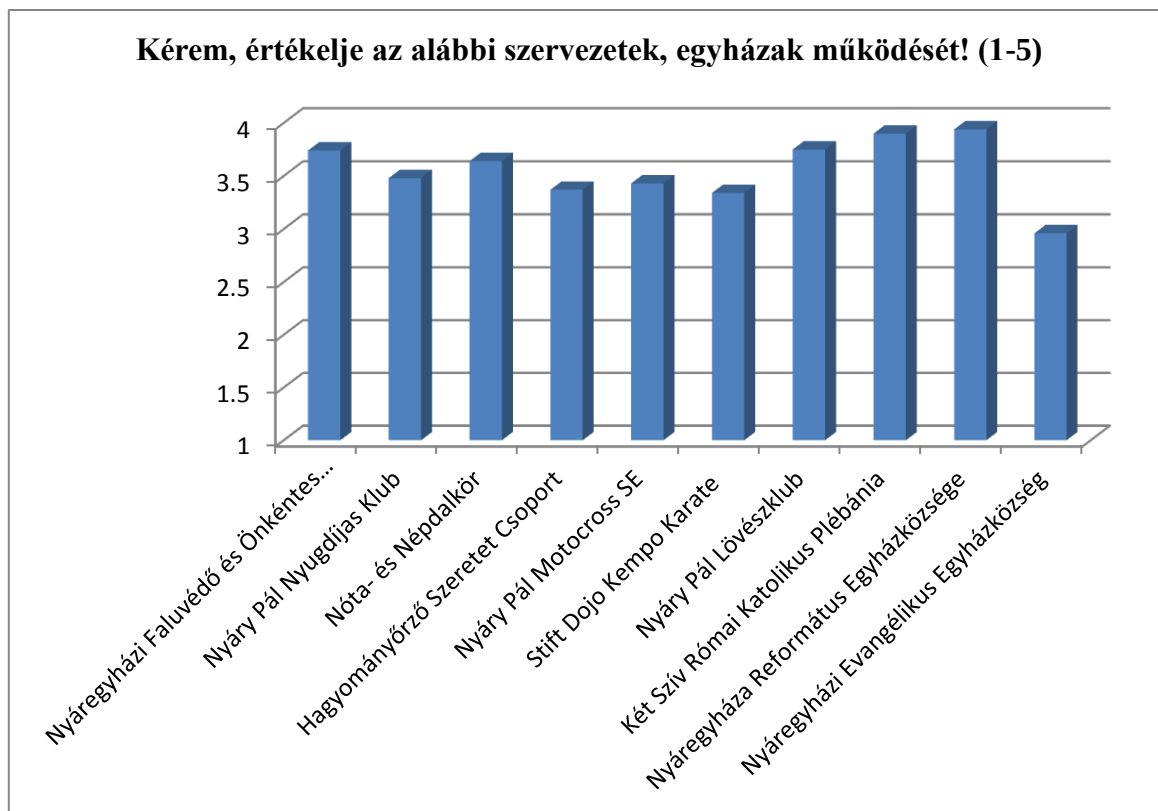
A település közösségének összefogását a legtöbben közepesnek ítélték. Fontos lenne az ifjúságot megmozgató és a közösséget kovácsoló programok létesítése (21. ábra).

21. ábra: A település közösségének összetartozása

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

A civil szervezetek és egyházak működésének lakossági értékelését nézve kijelenthető, hogy az evangélikus egyházközség, amelynek jelenleg nincs lelkesze és a nóta és népdalkör, amelyek közössége között folyamatos összetűzés van rossz minősítést kaptak.

22. ábra: Civil szervezetek, egyházak működéseinek értékelése

Forrás: Lakossági kérdőívezés (2014), saját szerkesztés.

Nyitott kérdések feldolgozása

Milyennek látja a települése közösségi életét? (Kérem, fejtse ki véleményét!)

A közösségi élet szempontjából megoszlottak a vélemények, de leginkább a közösségfejlesztés szükségességét látják az emberek. A kérdőív alanyainak többsége a negatív, fejlődésre szoruló közösségi életet látja, de vannak, akik összetartó lakosságnak tekinti a település lakóit. A pozitív vélemények alapján összefogó közösségi élet van jelen, amely a programoknak és a jelen levő civil szervezeteknek, egyházaknak köszönhető. „A település közösségének összetartozását a rendezvényeken, egyházi ünnepeken lehet érezni aktív egyházi csoportok, sok civil szervezetet, akik aktívak és rendszeres programjaik és megmozdulásaik vannak.” (helyi lakos)

A másik oldalon többségében negatív vélemények és javaslattevések figyelhetők meg. Sokan úgy vélik, hogy a település lakói közti összefogás hiányos. Több programot és több összefogó erőt akarnának. Régen sokkal összetartóbb társadalmat láttak. Az emberek szeretnék, ha egymással beszélgető személyeket láthatnának. Sokan szeretnék, ha egymás segítése és nem gátlása lenne a cél. Szeretnék, ha a lakosok sokkal nagyobb létszámban részt

vennének a közösség érdekében létrehozott programokban. Az emberek szemléletmódjának és mentalitásának változtatását sürgetik, hiszen ha nincs semmi, akkor az a baj, ha pedig van program, akkor azt kritizálják. Úgy vélik, hogy a fiatalok számára több program szervezése szükségeltetne. Úgy gondolják, hogy az emberek csak a bajban fognak össze. A technológia megjelenését szintén okolják a társalgás megszűnése miatt. Úgy vélik, hogy mindenki a saját problémájával foglalkozik a település érdeke helyett. A településrészeket pedig teljes mértékben külön kezelik. Hiányolják a vezéregyéniségek jelenlétét is, akikre hallgatnának az emberek. *„Vannak közösségek, amelyek önmagukban működnek: egyházak, óvoda, iskola, civil szervezetek, de mint a település közösségi élete nem kielégítő. A falunapok megrendezése, a falukarácsony, a társadalmi ünnepek megünneplése nagyobb odafigyelést igényelne.”* (helyi lakos)

Mit jelent számára e település polgárának lenni? (Kérem, fejtse ki véleményét!)

A megkérdezettek nagyobb száma szeret a településen élni, hiszen sok minden ide köti őket, de nem érzik magukat hasznos polgárnak. A család, a környezet, a tiszta levegő, a nyugalom, a falu fejlődése a meghatározó érv. A településen megfigyelhető a lokál-patriotizmus. *„Itt születtem itt érzem magam igazán itthon. Szeretnék jobban részt venni a falu jobbá tételében, de nem igazán van lehetőség sok dologra ez ügyben, így igazán nem tudják magukat a lakosok „hasznos” polgárnak érezni magukat, pedig jó lenne.”* (helyi lakos)

A negatív vélemények tekintetében sokan hiányolják egymás segítségét és az egymásra történő odafigyelést. *„Mindenki kibeszéli a másikat és annak örülnek, ha másnak rossz.”* (helyi lakos)

Ha rajta állna, min változtatna és hogyan? (Kérem, fejtse ki véleményét.)

A vélemények alapján a legtöbbet a tömegközlekedés, az út és járda hálózat minőségének javítását, és a játszótér kialakítását és a sportélet beindítását javasolják. Sokan szeretnének munkahelyteremtő mezőgazdaságot, a szántóföldek művelését és ipari létesítményeket létrehozását pl. „kertészkedés, üzemkonyha” Úgy gondolják, hogy a település polgárainak szorosabb kapcsolatot kéne kialakítani az egyházakkal, civil szervezetekkel. A régi hagyományok felkutatását és ápolását is fontosnak tartanák. A település közbiztonsága érdekében térfigyelő kamerákat és erőteljes rendőri fellépést várnának el. A közparkok létesítése is említésre kerül, amely közösségi teret nyújthatna a helyi lakosok számára. Régi probléma a településrészek közti szállítás megoldása, amelynek megoldását már sokan szeretnék. Sokan szeretnék, ha több közösség kovácsoló rendezvény lenne a településen. Úgy vélik, hogy szükség lenne a településrészek szolgáltatásának javítására is pl. bolt létesítése. A

település polgárainak sok ötletük van a település fejlesztése érdekében (pl. kerékpárút kialakítása Alsó- és Felsőnyáregyháza között), amelyet érdemes lenne megfogadni a településfejlesztés céljából.

„Az emberi kapcsolatokon, csak több közösségi feladatokkal, akár a község szépítésébe a lakosok bevonása, az idősebbek és betegek segítése, a fiatalok kikapcsolódásának megoldása, az idősebb korosztály számára is elérhető kikapcsolódással javíthatunk.” (helyi lakos)

„Az embereket tettekre kellene ösztönözni, mert sokan ölbe tett kézzel várják a jót.” (helyi lakos)

4.3. Interjú vizsgálat tapasztalatai

4.3.1 Interjúk összegzése (civil szervezetek)

Kravec Lászlóné a Nyáry Pál Nyugdíjas klub vezetője szerint a település milyenségét Budapest közelsége határozza meg. Mivel a település nem rendelkezik vasútállomással, így nehezen megközelíthető, nincs sok munkahely, nincs is törekvés a létrehozásához, kevés a helyben foglalkoztatott, sok az ingázó. 2-3 kisebb üzem van, akik 30-40 főnél nem foglalkoztatnak többet. Sok a kiköltözés az olcsóbb ingatlanok irányába. Az intézmények jól működnek, habár az iskolánál problémák vannak. Budapestnek rengeteg negatív hatása van. Pozitív egyedül a szolgáltató szektora. Le kellene szakadni Budapestről, mert a főváros gazdasági mutatói kiemelkednek, amely révén elnyomják a környező településeket, nem pályázhatunk a mutatók miatt. Gazdaságilag nincs semmi változás, ugyanazon üzleteket látja már 10 éve. A helyi péktől Nyáregyházi üzletek nem rendelnek kenyeret. Irigyek egymásra. Hiányzik a mag. Nagyon nehéz az embereket összefogni. Próbálkoztak a hagyományokra építeni, kézműves dolgokat készíteni. Nem nyitottak az emberek. Az indulásnál az újdonság varázsa hat, mely utána a kezdeményezés ellankad. Nagyon zártkörűek a mostani civil szervezetek, nem vonzzák az embereket. Nincs kellő összefogás a csoportok körében. Ő az iskolával szeretett volna egy szorosabb kapcsolatot létesíteni, hogy közösen hagyományőrzést csináljanak. A helyi múzeumot vezeti, ahová az iskolából nem igazán jönnek. Ha egy gyerek nem ismeri meg, hogy mi van a saját településén az elkeserítő. Nagy az érdektelenség. A környékben nagyobb összefogást lát. Pl. Újlengyelben végig tisztaság van, rendbe van téve, virágosítva van, stb. Nézzük meg Nyáregyházát! Amikor polgármesterként kirakták a virágládákat és kérték, hogy öntözzék őket, a lakosok nem tették meg.

Fekete Máté a Nyáregyházi Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Közhasznú Egyesület elnöke is hasonlóan vélekedik. Társadalmi szempontból a helyiek nagyon passzívak. Inkább mindenki csak saját magával szeret foglalkozni. A település lakosságának kb. 1/3-a az, aki hajlandó részt venni a közösségben aktívan is.

Albert Gizella a Hagyományörző Szeretetcsoport vezetője úgy látja, hogy nincs nagy összetartás. Vannak olyan napok, amikor együtt kellene lennünk, de sajnos nem vagyunk. Egy közös szereplés után a gyerekeket elhozó szülők egyből hazamennek. Úgy érzi, hogy nincs közösség. Nem érdekli a másik dolga az embereket. Több szeretet és összetartás kellene.

A Nóta és népdalkör vezetője Bernula Mihályné a fiatalok közösségi hiányát gondolja a legnagyobb problémának.

Stift Dojo Kempo Karate vezetője Stift Károly és Epres Pál a Nyáry Pál Motocross SE vezetője úgy érzik, hogy amióta az új vezetés van, próbálnak a közösségért tenni, hogy összefogjanak az emberek, hogy tegyenek egymásért. Példának felhozva a 3 napos falunap összetartó erejét. Epres Pál szerint, ami hosszú évek alatt elmúlt és elfogyott azt hirtelen felépíteni nem lehet. Ő jelenleg az összefogást gyengének látja, amelynek erősítésére nagyon sok ember munkájára szükség lenne. A fiataloknak kellene egy olyan hely, ahol a szabadidejüket el tudnák tölteni. Azt gondolja, hogy lenne rá igény. Nem gondolja, hogy jó, hogy a fiatalok az energia ital és a sör mellett szórakoznak. Véleménye szerint az édesapámék korában a KISZ élet egy olyan közösségi háttért adott ahova az akkori fiatalok el tudtak menni.

Megosztott volt a vélemény azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetne az embereket közérdekű tevékenység elvégzésére buzdítani. Fekete Máté egy jó országosan is bevált módszert, azaz figyelem felhívásos kampányt javasol. Akár plakátozással, újságcikkkel. Más szerint, a legtöbbet ér az a személyes meggyőzés. Sokan sajnos már el sem olvassák a dolgokat. Stift Károly szerint le kell ülni az emberekkel személyesen majd csoportban beszélgetni, hogy értsék meg, hogy a gyerekei, unokái is ezt szeretnék használni. Kraveczi Lászlóné úgy vélekedik, hogy most nehezen élünk, de régen ehhez képest sokkal nehezebben éltek, viszont nagy szeretet és összetartozás volt. Beszélgettek a szomszédok, összejöttek, találkoztak. Valami érzelmi rész az emberekben elromlott. Sajnos manapság is csak a szakadékokat mélyítjük, nem hogy betömnénk. A munkája alapján ítéljék meg az embert, ne más alapján. Állandó gyűlölködés, a másik be sarazása, ez neki nem tetszik, de ennek ellenére sok pozitív is érte őt. Albert Gizella véleménye, hogyha egy kicsit visszamennénk a múltba és a

hagyományokat megőriznénk, előrébb jutnánk. A televízió elidegenedést okoz. Az emberek nem beszélnek meg egymás dolgait. Mindenki végzi a maga kis életét. Az emberek elmagányosodtak. Most már egyre több fiatal visszatekint a múlt értékeire, de sajnós a tenni akaró ember buzgósága hamar elfogy, mert nehéz maga köré állítani az embereket.

A civil szervezetek vezetői az emberek hozzáállásán, szemléletmódján változtatna. Munka mellett is lehet közösségi munkát végezni. Aki ráérne, az sajnós a kocsmában köt ki, nem, hogy a közösség érdekében cselekedne. Ha közösség és a körülmény is olyan lenne, sok mindenben lehetne változtatni és ebben sokszor a szándék is és az anyagi háttér is hiányzik. Lehetne az utakat, parkokat, társadalmi létesítményeket fejleszteni, létrehozni. Ha a magyar gazdaság elindulna, lehetőség nyílna az ipari területek kiépítésére és a vállalkozások vonzásával is lehetne munkahelyet teremteni. Több közös programot szervezni, amelyek mindenkinek felkeltenék a figyelmét és több kultúrát vinni a rendezvényekbe. Stift Károly a sportos életen változtatna. A futball vissza hozatalát akarja, amit megpróbált, de nem igazán támogatták ebben.

Települési szintű közösségi kezdeményezésen minden civil szervezet az erejéhez viszonyítva szívesen részt venne, de úgy érzik, hogy nincs meg az az erő, ami összefogná, vezérelné ezeket a cselekedeteket. Olyan vezetőt kell keresni, akinek szíve-lelke a civil szervezetek összefogása. Epres Pál az Epres-trans kft nevében utakat javít, parkolót hoz létre, buszmegállókát javít, kátyúz, alsóbb rendű utakat javítanak a település érdekében. A nyugdíjas csoport Riecsánszki doktor úr, Kovács István sírjának, Nyáry Pál síremlékének és a művelődési háznak a gondozását felvállalta. Az Önkormányzat háta mögött nem szeretnének semmit csinálni, várják a felkérést tőlük. A közös csapatmunkának nagy a sikere, amely alatt rengeteg minden szóba kerülhet.

Az Önkormányzat segítőkészsége iránt kétoldalú vélemény figyelhető meg.

A motocross egyesület, a polgárőr egyesület, a nóta és népdalkör és a hagyományörző szeretet csoport vezetője szerint megkapják a kellő, főleg erkölcsi, de anyagi támogatást is. A karate egyesület és a nyugdíjas klub szerint ők magukra vannak utalva, inkább a helyszíni biztosításában segít csak az Önkormányzat. Stift Károly szerint régen sokkal nagyobb támogatást kaptak.

A civil szervezetek többsége hajlandó az egymás közti és az egyházakkal történő együttműködésre. A karate egyesület vezetője szerint mindenki a saját malmára hajtja a vizet,

nem igazán támogatják egymást. Ennek ellenére a többi civil szervezet együttműködik olyan szervezetekkel, akik hasonló körökben mozognak, mint ők. Például a motocross egyesület a polgárőr egyesülettel együttműködik. A versenyek biztosítását rájuk szokták bízni, amely révén támogatják őket. A nyugdíjas klub és a szeretetcsoporthoz a környező település nyugdíjas csoportjaival, a helyi nyugdíjas csoporttal, és egymással is szorosan együttműködnek. A nyugdíjas klubok közti kapcsolat viszonylag jó. A szeretetcsoporthoz szoros kapcsolata van a katolikus egyházzal is.

Társadalmi és környezeti probléma elhárításában segídezni sokféleképpen lehetne, a parkrendezéstől kezdve a használatlan területek rendbetételéig. A civil szervezeteknek rengeteg pályázati lehetősége van, melyeket szintén lehetne a közcél érdekében alkalmazni, de ehhez az önkormányzat kezdeményezésére lenne szükség. Fontos lenne az ifjúságnevelés, a felnőtt emberi nevelés. Bevonni minél több embert a civil csoportok tevékenységeibe. Az embereknek óvni, védeni kell az értékeket, amelyben a civil szervezetek is részt vehetnének. Meg kell nevelni az embereket. A szülő jobban figyeljen, s tudatosan irányítsa gyermekét. Amíg nem terelem a jó útra, addig nem lesz jó a gyerek. Ezen felvetett probléma elhárításában a megkérdezettek elsősorban a falu környezetének rendbetételét, ápolását javasolják. Ezek anyagilag nem nagy dolgok, de sokkal jobb közérzetet adnak. Kis dolgokba pl. virágosítás, kertészkedés stb. nagy tettekre lehetnének képesek. A rendezvényeken való megjelenés is fontos lenne. Nincsenek a buszmegállók rendbe téve, a játszóteret lebontották. A virágosítást régen nagyon olcsón meg tudták csinálni. Az úthálózat javítása nagyon fontos lenne, de az nagyon drága. Néhány üzem az utak állapota miatt nem telepedett le. A mezőgazdaság fejlődhetne az összefogás erejével, hiszen ez a településkörnyezet régen is ebből élt. Epres Pál szerint sajnos passzívok az emberek, a közösség érdekében keveset tesznek. A számukra nem megszokott helyes irányt gáncsolgatják, az útjába próbálnak állni. Az utak melletti árkok állapota az utat nagyban rongálja, de ez nem érdekel sok embert. Ha tönkremegy az út, akkor meg csak a kötézködés megy. Az önkormányzat kezdeményezte a járdásítást, az alapanyag árát magukra vállalták, a lakosságnak csak a kivitelezést kellene elvégezni. Ez a fajta összefogás ugyanúgy a parkosítás, az emlékpark, a Nyáry Pál park fejlesztésénél is követhető példa lenne. Ezekre biztos nagy létszámmal érkeznének emberek. A mai fiatalok a számítógép mellett nőnek fel és a külvilágról sajnos nincs sok fogalmuk. A gyakorlatiasság kezd elmúlni, a mai fiatalok nem igazán tudnak már gereblyézni, kapálni stb. Érdekes irányt vettünk, bár vidéken élőként nagyobb a lehetőségünk a gyakorlatok továbbadására, a rendszer hibája miatt

sajnos ez is háttérbe szorult. Eladtuk az iparunkat, feladtuk a mezőgazdaságot, bezártak a cukorgyárak, cementgyárak. Munkanélküliség van, nincs ipar, nincs gazdaság.

A karate egyesület és a motocross egyesület működési köre kiterjedt. A környező település lakói alkotják a szervezeteket, így vonzó tényezőnek számítanak. Mindegyik egyesület viszi a hírt a településről és együttműködnek a környező települések egyesületeivel.

A vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatának tekintetében nem látják a szoros összekapcsolódást, de fontosnak tekintik azt. Nem igazán kötődik a kettő egymáshoz. A vidékfejlesztési pályázatokat mezőgazdászok elviszik, ezzel nem szolgálják a közösség érdekét. Hozzá kellene kapcsolni a pályázathoz a kötelező közösségi segítséget. Magyarország nagy része vidék, amelyhez fontos lenne a közösségfejlesztés is. Úgy érzik, hogy a vidéket országosan nem akarják fejleszteni, pedig Magyarország Európa éléskamrája lehetne. A legtöbb víz hazánkban található, a lehetőségek nincsenek kiaknázva. Senki nem akarja, hogy mezőgazdaságilag Magyarország fejlődjön. Miért nem segítik a helyi tehetségeket, a helyi sport kibontakozását? Anyagilag nem csak a városiakat kellene támogatni, hanem a településen lakókat is! Az országos tendenciával szemben jó lenne, ha sokkal nagyobb összefogás alakulna ki. Nem kellene, hogy az irigység és a gyűlölködés vezéreljen bennünket. Ha ellenségeskedés van egy kis közösségen belül, akkor hogy lenne összefogás falun, akkor hogy lenne országon és nemzeteken belül. Ha valaki boldog, akkor annak én is örüljek. Visszajött a régi „besúgó” rendszer. A magyar mentalitást gyökeresen meg kellene változtatni. A lakosságnak át kell mennie egy szemléletváltáson, hogy amink van, azt meg kell őrizni, értékelni, ápolni, óvni kell. Másik civil szervezet szerint a vidékfejlesztés kis részének kellene lennie a közösségfejlesztésnek. Ennek az óvásnak családi, községi városi, régiós, országos, majd nemzetközi szinten is érvényesülnie kell. A nyugdíjas csoport, a szeretet csoport és a nóta és népdalkör ennél optimistább és sok lehetőséget látnak a vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatában. A közösségfejlesztésnek a vidékfejlesztés alapjának kell lennie, mert akkor sokkal nagyobb megbecsülés alakulna ki az emberekben. Nagyon fontos kapcsolata van, hiszen ha a közösséget fejlesztjük, az összetartást növeljük fentről lefelé vagy alulról jövő kezdeményezéssel, akkor az a vidékfejlesztést is nagyban növeli. Egy közösség mindig eredményesebb, mint az egy fecske nem csinál nyarat elv. Sajnos a falu elmaradása az összefogás hiányának is köszönhető. Összejönnek egyszer a baráti körök és utána szét is mennek. Úgy érzik, hogy az egyházak erősödtek, de nem látják ott sem az igazi közösséget. Meg kell próbálni a fiatalabb generációt bevonni a közösségbe. Még mindig nem az értékek megőrzése a cél az emberek fejében.

Nincs kézműves hagyomány, nincs népviselet, nincs szokás, ami megfogható lenne. Vagy hagyományt kellene teremteni vagy valamit kitalálni, amivel az embereket meg lehetne fogni. A háromnapos falunap sajnos a környékbeli embereket vonzza inkább, a helyieknek elég lenne egy kisebb költségvetési egy-két napos főzéses összejövetel, ahol barátiabb környezetben szórakoznának. A közösségfejlesztés hatására a példákön keresztül kistérségi szinten is megvalósulhatnak fejlesztések. Ha a közösség is tenni akar településéért, a múlt megőrzéséért, akkor meg is fogja őrizni és óvni a település értékeit, azokat nem rombolja, hanem építeni fogja.

4.3.2. Interjúk összegzése (egyházközségek)

A település mindhárom felekezete kiemeli a település területi megosztottságát és vallási sokszínűségét, amely nehézségeket okoz, de ennek ellenére a felemelkedés oka is lehet. A távolság a településrészek között elég nagy, amely nehezíti a közösség összefogását és a közlekedés sem túl jól megoldott. A falusi jellegből adódóan az emberek nagyja ismeri egymást. A református gyülekezet lelkipásztora sok kezdeményezést lát, de úgy véli, hogy azok a fő irányvonalak, amelyeket az egyházak képviselnek, mert bármilyen szervezet működik az csak időszakos, míg az egyházak generációkat ívelnek át.

Mindhárom lelkész a falusi környezet és társadalom miatt szeret itt szolgálni, viszont a sokszínűség miatt nagy felelősséget és kihívást éreznek. Az evangélikus lelkész úgy érzi, hogy leterheltsége miatt csak tűzoltásokat tud végezni a gyülekezeten belül, hiszen ő öt gyülekezetben szolgál.

A református lelkész úgy véli, hogy a közösségi forma, amely építkezni tud, az az egyház. Ő úgy gondolja, hogy az óvodás kortól a gyerekek a közösséghez tartoznak, erre építkezik az iskola, az iskolán belül a konfirmáció, a konfirmáción túl az ifjúsági csoportok, a filmklubok és innentől a fiatal felnőttek. Ők már sokkal jobban integrálódnak a templomi gyülekezetbe, presbiterekké válnak és így minden generációt fel lehet ölelni, ami nagyon hosszú távú és szorgos munkát igényel. Az alkalmakkal az életerős, tevékeny ifjúságot tudják bevonni, akikre számítani lehet. Ennek a korosztálynak az erősítése a legfontosabb a lelkész véleménye szerint, amit ifjúsági és a gyerekmunkával lehet megtenni.

Mindig olyan célt kell kitűzni, amiért az emberek szívesen összefognak, és akkor megmozdíthatóak lesznek. A gyülekezet élete az a falu élete és a falu élete az a gyülekezet élete is. Ebbe az irányba kellene mozognia a falunak egy jó menedzselés után.

Mindhárom lelkész hajlandó az összefogásra, amelynek fő előmozdítója a katolikus lelkipásztor. A katolikus diakónus szerint a gyülekezetek közti együttműködés fontos és sürgető kérdés, hogy az egy Istenben hívő közösség ebben a háromságban, mint ahogy a szentháromságos Isten is 3 személyből tevődik össze: atya, fiú, szentlélek élje meg együtt az Istenben való kapcsolatot. Nem szétválni, széthúzni kellene, hanem egységet alkotva, lelkiekben gazdagodva kell tudni előrelépni. Híve annak, hogyha valaki katolikusnak született, az abban haljon meg, ha valaki evangélikusnak született, akkor abban haljon meg, ha valaki reformátusnak született, akkor abban haljon meg. Azt állítja, hogy találjuk meg gyökereinket. Ha nincs múlt, akkor nincs jelen és akkor nincs jövő sem. Isten örökségét hordozzuk, amelyet szeretnénk birtokolni. Ehhez szükségesnek véli az összefogást. Az anyaszentegyház, amely utat mutat és megtart ezen az úton a modern rohanó világban. Fontos, hogy a 3 gyülekezet a településen az egységet keresse. A református lelkipásztor szerint a felekezetekkel történő kapcsolatot nagyban az itt lakó lelkipásztorok határozzák meg. Az egyházaknak nincs ellentétjük egymással. Nem okoz problémát a vallási hovatartozás, hiszen házasságban élnek más felekezetű emberek. Itt akiknek irányítaniuk kell és jól kell végezni a dolgukat azok a lelkipásztorok.

Az evangélikus lelkész úgy gondolja, hogy mind az egyházak, mind a civil szervezetek között valódi közösség akkor lesz, hogyha egymás életében intenzíven és aktívan részt vesznek a tagok. Például a nyugdíjas klub tagjai az Istenben való közösséget is megélik és fordítva. Ha nem fonódik össze a vallás és a közösség ilyen intenzíven, akkor az együttműködésnek nem lesz ereje, hanem csak akciószerű események lesznek. A kezdeményezéshez egy belső igény kell. Nem hiszi, hogy kívülről koordinálva meg lehet oldani. Egy formáló erőnek kell lenni, amely ha egy közösségben megvalósul, akkor ez kifelé is tud hatni.

A lelkészek szerint az Önkormányzat együttműködik a szervezetekkel, de sokkal nagyobb lehetőséget kellene adni az egyházaknak, hiszen a közjavat szolgálják a neveléssel, a lelkiismereti kérdésekkel és a hittel. Az önkormányzattal történő viszony a hullámvasútra hasonlít, attól függ, hogy milyen ember a polgármester és milyen képviselők állnak a falu élén. Vannak olyan ügyek, amiben nem tudnak együtt dolgozni és vannak olyanok, amikben együtt kell, hogy dolgozzanak. Nem mindegy, hogy a vezetők Isten felé elkötelezettek vagy sem. Egy önkormányzat lehet erkölcsös, de az nem azt jelenti, hogy az Isteni dolog. Sokkal nagyobb összefonódás kellene ahhoz, hogy ez a település érezze, hogy Jézus Krisztus személye mögött haladunk, nem pedig ideológiákat kellene követni.

Települési szintű közösségi kezdeményezésben mindhárom gyülekezet szívesen részt venne, de ehhez szükség lenne egy koordináló személyre. A katolikus diakónus szerint emberi erőforrásban bármikor részt tudnak venni, hiszen ők a legnagyobb létszámú közösség a településen. Ami a település, az emberiség javát fizikailag és lelkileg szolgálja, abban maximálisan partnerek. A református lelkész az összefogás céljától függően cselekedne. Ha van olyan feladat, amivel kapcsolatban úgy érzik, hogy az egyházközség szívesen bekapcsolódna, akkor ők is segítenének. Nem mindegy, hogy az a cél a cirkuszt és kenyeret elven alapul, vagy pedig az építést tartja szem előtt. Szerinte az egyház amibe betud kapcsolódni, azok a szociális ügyek. Nézzük meg hány beteg gyerek van, hány nyugdíjas otthon van. Két meglátása van, amelyikből az egyiket még szeretné itt Nyáregyházán megvalósítani. Az egyik az számára egy gyermekotthon lenne. Egy 5 lakásos gyermekotthon főállásos nevelőkkel, ahol 40-50 gyerek kerülhetne az egyház látókörébe. Nevelhetnének, munkát adhatnának. Ha ez nem sikerülne, akkor az idősek gondozásában, a szociális otthonban lát még fantáziát, mert ez az egyház egyik küldetése. Az evangélikus lelkész úgy véli, hogy a tisztaság és az igényesség nem lehet pénz kérdése. Egy szegény háznál és kastélynál is lehet disznóól. Ezek nem nagy pénzeket igénylő beruházások. Az összesöprés, szemétszedés nem kerül pénzbe. A saját ingatlan környéke és a látható dolgok rendbetétele fontos. Lehet olyan formában közreműködni akár önkormányzati vezérlettel, hogy a lakosság nagy része mellé álljon, még ha nem is aktívan.

A környező településeken, ha körbe megyünk, mindenhol tisztaságot, rendet és rendezettséget látunk. Az itteni embereket arra kell nevelni, hogy a közért tegyenek. Reméljük, hogy fel fog nőni az a generáció, aki tudja, hogy nem mindegy, hogy milyen környezetben élünk. Az egyház a gyerekek nevelésében segíthet. A szemléletformálással, a 14-21 éves korosztály társaiknak is példát mutathat. Az emberek összefogása tekintetében mindhárom gyülekezet a személyes példát tekinti fontosnak. Ha én is dolgozom az emberekkel, akkor ők is dolgozni fognak velem is és önállóan is. Jó példával és aktív munkával, hiszen a munka nemesít. A munka önmegvalósításra készítet, ami felfelé vezet a társadalmat lelkileg és fizikailag is. Ha az emberek a közösségen belül aktívak, azok egy megmozdulásra jobban rávehetők, mint akik a közösségen belül passzívak. Minden találkozás és közös beszélgetés lehet olyan hatással, hogy az adott közösségek tagilag profitáljanak. Ha valaki több közösségnek tagja, akkor több embert tud összefogni, megmozdítani. Csak úgy lehet az embereket megfogni, ha azok egy emberközpontú, segítőkész egyházat látnak. Az Isten érintené az emberiséget, akiért meghalt, de sokszor nem tudja, mert mi emberek gátja vagyunk ennek. Ha valóban igaz keresztények

lennénk, Krisztusért életünket is feláldoznánk. Amíg mise vagy istentisztelet után képesek vagyunk egymást egy kanál vízben megfojtani, addig nem beszélhetünk kereszténységről. Vannak másnapos keresztények: húsvét másnapján és karácsony másnapján jönnek csak templomba. Amíg nincs állandó együttlét, addig nem beszélhetünk igazi kereszténységről.

A vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatában a református és az evangélikus lelkész nem igazán látják a település orientáltságát más településekhez. Itt helyben kellene egy olyan összefogó erőt létrehozni és olyan irányokat és célokat is meghatározni, amellyel más régiókat is be lehet vonni. Sajnos ők úgy látják, hogy még helyben sem tudják összeszedni azokat az erőket és látást, amely szükséges lenne. Sok mindenre volt remény, de ezek sokszor elhaltak. Ha rövidtávon gondolkodunk, akkor sok kárt fogunk szenvedni a jövőben. A vidékfejlesztés elsősorban a falvak és kistérségek infrastrukturális és gazdasági fellendülését segíthetik, míg a közösségek a település méretétől függetlenek. A közösségek a személyes csoportkialakításra törekszenek, amelyhez szükség van a jó gazdasági és infrastrukturális adottságokra. A jól működő közösségek segíthetik, előrelendíthetik a vidékfejlesztést. Egymás segítése, egymással való összefogás fontossága kiemelkedő. Először kell a közösségfejlesztés és azután a vidékfejlesztés. A szocializáció, a generációs hatás mind megjelenik a település életében. A hozzáállás, a tradíció máshogy jelentkezik más községben. A cigánykérdés is meghatározó tényező, amelyet jobb irányba kell fordítani a lehetőségeket megragadva, az erőforrásokat kihasználva. Nem lehet minden példát átvenni és saját magunkra erőszakolni, hiszen mások az adottságok.

A katolikus diakónus a munka példaértékében látja a kapcsolatot. A munka nem szegény. A paraszt azt jelenti, hogy a kétkező munkából él, ami nemessé teszi és az Isten tapasztalatot adja számára. A hit erősödésével és saját erőforrásaink bedobásával fejleszthető lenne a vidék. Merjünk ásni, kapálni, szüretelni és éljünk az Isten által adott lehetőségeknek. Amíg nem vetünk, addig nem lesz vidékfejlesztés, de erre csak akkor vagyunk képesek, ha képesek vagyunk ültetni. Hinnünk kell, hogy Isten értünk adta a vizet, a földet, a napot, s ez a javunkat szolgálja. Egy megtermelt termék egészen más, mint a hipermarketekben megtalálható „mű termék”. A szeretet útjára lépve az összefogásban tudnánk még segíteni. Ha szeretni tud az ember, akkor nem féltékeny, nem irigy a másokra. Az egyházak szerepe az is, hogy a Jézusi példabeszédeket a gyakorlatban is meg tudja mutatni. Amíg az adott rendszereket, pénzügyi erőforrásokat nem tudja jól felhasználni, addig nem tudunk fejlődni. Ha ezt feltudjuk használni, akkor elindulhat a fejlődés fizikai, lelki, települési, nemzeti szinten egyaránt.

5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

a) A település lakóinak közérdekű tevékenységei hiányosak.

A kérdőívek kiértékelésével a település közösségének összefogását a legtöbben közepesnek ítélték, így az javításra szorul. A közösségi élet szempontjából szintén leginkább a közösségfejlesztés szükségességét látják az emberek. A kérdőív alanyainak többsége a negatív, fejlődésre szoruló közösségi életet látja.

Sokan úgy vélik, hogy a település lakói közti összefogás hiányos. Több programot és több összefogó erőt akarnának. Régen sokkal összetartóbb társadalmat láttak. Az emberek szeretnék, ha újra egyre többet beszélgetnének egymással, ha egymás segítése és nem gátlása lenne a cél. Örölnének, ha a lakosok sokkal nagyobb létszámban részt vennének a közösség érdekében létrehozott programokban. Tanácsolják, hogy minél több közösség-kovácsoló rendezvény legyen a településen. Az emberek szemléletmódjának és mentalitásának változtatását sürgetik, hiszen ha nincs semmi, akkor az a baj, ha pedig van program, akkor azt kritizálják. Úgy vélik, hogy a fiatalok számára több program szervezése szükségeltetne. Azt gondolják, hogy az emberek csak a bajban fognak össze. A technológia megjelenését okolják a társalgás megszűnéséért. Szerintük mindenki a saját problémájával foglalkozik a település érdeke helyett, a településrészeket pedig teljes mértékben külön kezelik. Azt feltételezik, hogy a település polgárainak szorosabb kapcsolatot kellene kialakítani az egyházakkal, civil szervezetekkel.

A civil szervezetek interjúja alapján sok mindennel próbálkoztak. Szerintük nem nyitottak az emberek. Valami érzelmi rész az emberekben elromlott. Sajnos manapság is csak a szakadékokat mélyítjük, nem hogy betömnénk. Az indulásnál az újdonság varázsa hat, mely utána pedig ellankad. Nagyon zártkörűek a mostani civil szervezetek, nem vonzzák az embereket. Nincs kellő összefogás közöttük, mindenki csak saját magával szeret foglalkozni. A település lakosságának kb. 1/3-a az, aki aktívan hajlandó részt venni a közösségben. Több szeretetet és összetartást kellene. A közösségi összefogást gyengének látják, amelynek erősítéséhez nagyon sok ember munkájára lenne szükség. A település szintű közösségi kezdeményezésen minden civil szervezet és egyház-köztség az erejéhez viszonyítva szívesen részt venne, de úgy érzik, hogy nincs meg az az erő, ami összefogná, vezérelné ezeket a cselekedeteket. Társadalmi és környezeti probléma elhárításában elsősorban a falu környezetének rendbetételét, ápolását gondolnák. Ezek anyagilag nem nagy dolgok, de sokkal jobb közérzetet adnak. Minden civil szervezet és egyház is hajlandó az összefogásra.

Kérdőívek alapján a többség részt venne a civil szervezetek munkájában, ha az a közösség érdekét képviselné. Többen úgy gondolják, hogy egy alulról történő közösségi összefogással a település fejlődésnek indulhat. A helyi emberek képesek tenni saját településük érdekében és a település ezáltal fejlődésnek indulhat. Ha az emberek a közösségen belül aktívak, azok egy megmozdulásra jobban rávehetők, mint akik a közösségen belül passzívak. A lakosság véleménye alapján közösség erejével a belső erőforrás is kiaknázzható és hasznosítható lenne, melyek a településen a mezőgazdaság adta lehetőségek lennének. A többség részt venne települési szintű közösségi kezdeményezésen, ha nekik ez nem járna anyagi teherrel, azaz hajlamosak tenni a saját településükért. A civil szervezeteket és az egyházakat az evangélikus gyülekezet és a nóta és népdalkör kivételével jónak ítélték meg, így azok megfelelő alapot biztosítanak elképzelésnek.

Javaslatom lenne a közösségépítő programok megvalósítása, egymás segítése és az egymással történő beszélgetések megléte. A helyi lakosok és a civil szervezetek is hajlandóak tenni saját településük érdekében, így ezt a lehetőséget meg kellene ragadni, amely költséghatékonysággal, településfejlesztéssel és közösségfejlesztő hatással bír.

b) A vidékfejlesztésben fontos szerepet tölt be a közösségfejlesztés.

A szakirodalomban említett gyakorlati megvalósulások is igazolják, hogy a közösségfejlesztés a vidékfejlesztésben gazdasági és társadalomfejlesztő hatással bír.

Hipotézisem a kérdőíves vizsgálat során is beigazolódott, miszerint gyengének vélik a vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatát, így fontosnak tartanak a közösségfejlesztés jelentőségének növelését.

Az interjúk vizsgálat eredménye is megerősítette hipotézisem igazát.

A vidékfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolatának tekintetében nem látják a szoros összekapcsolódást, de fontosnak tekintik azt. Úgy érzik, hogy a vidéket országosan nem akarják fejleszteni. Magyarország Európa éléskamrája lehetne. A legtöbb víz itt van, a legjobb lehetőségekkel. Senki nem akarja, hogy mezőgazdaságilag Magyarország fejlődjön. Itt helyben kellene egy olyan összefogó erőt hozni, olyan irányokat és célokat meghatározni, amellyel más régiókat is be lehet vonni. Sajnos ők úgy látják, hogy még helyben sem tudják összeszedni azokat az erőket és látást, amely szükséges lenne. Sok mindenre volt remény, de ezek oly sokszor elhaltak. Ha rövidtávon gondolkodunk, akkor sok kárt fogunk szenvedni a jövőben. A jól működő közösségek segíthetik, előrelendíthetik a vidékfejlesztést. Egymás

segítése, egymással való összefogás fontossága kiemelkedő. Először kell közösségfejlesztés és aztán kell vidékfejlesztés.

Javaslatom a szakdolgozatom lényege. A településeken meglévő jól működő civil szervezetek alapot biztosítanak a közösségfejlesztésnek, hiszen példaértékű tevékenységet végezhetnek el. A lakosság képes lenne csatlakozni hozzájuk, ha a közérdeket szolgálnák, így a lakosok által létrehozott fejlesztések valósulhatnak meg, amelyekre generációk vigyáznának. A vidékfejlesztésben fontos szerepe van a közösségfejlesztésnek, hiszen hosszú távúan gondolkozva befogadó és tettere kész társadalomra van szükség. Ha a településen megindul a közösség kovácsolása és a közösség általi fejlesztések, akkor azokat vidékfejlesztési szintén járásokra is ki lehet bővíteni. Az anyagi forrásokat hosszú távú, a közösség érdekének megfelelő fejlesztésekbe kell bevonni, amelynek ötleteit maguk a helyi közösségek tudják. Fentről nem lehet megmondani, hogy pontosan mire van szüksége a településnek, ezért fontos a helyiek érdekérvényesítő és cselekedetbeli törekvése.

Dolgozatom összefoglalásaként elmondható, hogy „*A vidékfejlesztés feladatának kell tekintse a vidéki lakosok regionális önazonosságának erősítését és a közösségi tevékenységek elősegítését* (EURÓPA TANÁCS, 1995).” A meglévő helyi civil szervezetek, egyházközségek jó alapot adnak a lakosok aktivizálásának érdekében. Az interjúk alapján ezek a csoportok hajlandók lennének Nyáregyháza érdekében cselekedni, egy-egy közösségi kezdeményezés irányításában részt venni. Érdemes lenne megfogadni a helyi emberek véleményét az általuk vélt fejlesztési szükségleteiről, hiszen az ő érdekükben kell cselekednünk. A kérdőív alapján a többség hajlandó lenne tenni községéért. CZENE & RICZ (2010) szerint „*a jól működő helyi gazdaság érett helyi közösséget feltételez, és az erős helyi gazdaság a helyi közösséget is építi*” A település lakóinak összefogásával a rendelkezésre álló belső erőforrás, amely a település életében a mezőgazdaság és a megújuló energiákkal kapcsolatos lehetőségek lennének, könnyebben kiaknázhatóvá válhatna és az ténylegesen a lakók érdekeit képviselné. A közösségfejlesztés és a vidékfejlesztés kapcsolatában kijelenthető, hogy nem kap kellő figyelmet a közösségfejlesztés, pedig a szakirodalomban is feltüntetett példák alapján lenne rá realitás. Ezzel kapcsolatban Antal András atya véleményével értek egyet, miszerint amíg nem vetünk addig nem lesz vidékfejlesztés, de erre csak akkor vagyunk képesek, ha képesek vagyunk ültetni. Azaz a közösségfejlesztés az első, amely által egy cselekedet képes lakosságot kapunk, akik révén elindítható a település és nagyobb léptékben a vidék fejlesztése.

6. TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE

Táblázatok

1. táblázat: Nyáregyháza település SWOT analízise

Ábrák

1. ábra: Helyi gazdaságfejlesztés és a közösségfejlesztés kapcsolata
2. ábra: Közművesítés és az infrastruktúra színvonalának lakossági értékelése (1-5)
3. ábra: Jelenlegi helyzettel kapcsolatos elégedettség lakosság általi mérés (1-5)
4. ábra: Szolgáltatások és intézmények lakossági értékelése (1-5)
5. ábra: Lakónépesség alakulása
6. ábra: Vallási hovatartozás
7. ábra: Lakossági kormegoszlás
8. ábra: Migrációs ráta
9. ábra: Munkanélküliségi arány
10. ábra: Nyáregyháza iskolázottsága
11. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség
12. ábra: Lakossági kormegoszlás
13. ábra: Településen eltöltött évek
14. ábra: Megkérdezettek foglalkozása
15. ábra: Mire a legbüszkébb a településen?
16. ábra: Közösségfejlesztés és a vidékfejlesztés kapcsolatának megítélése
17. ábra: Települési szintű közösségi kezdeményezéseken történő részvétel
18. ábra: Fejlesztések megvalósulása a közösség összefogásának erejével
19. ábra: Társadalmi és környezeti problémába történő lakossági beavatkozás
20. ábra: Legfontosabb fejlesztések a következő 5 évben
21. ábra: A település közösségének összetartozása
22. ábra: Civil szervezetek, egyházak működéseinek értékelése

7. IRODALOMJEGYZÉK

- 1) NÁRAI MÁRTA (2004): Educatio, A civil szervezetek szerepe és jelentősége az egyének, a közösség és a társadalom számára.)
- 2) GOSZTONYI GÉZA (2006), Községi szociális munka című tanulmánya)
- 3) A.D.U. ÉPÍTÉSZ IRODA KFT (2003) Nyáregyháza Településfejlesztési koncepció, Dr Gajdos István, Dr Csima Péter
- 4) VERCSEG ILONA (2004): Községfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Budapest, Községfejlesztők Egyesülete. 9 - 48. old.)
- 5) BÁDER LÁSZLÓ (2001) Nyáregyházi Evangélikus Egyházközség története-előzményekkel- 1950-től 2000-ig
- 6) BIBLIA (2001), János evangéliuma 3,16
- 7) ALISON GILCHRIST (2000): Community Work in the U.K. kézirat
- 8) CZENE ZSOLT & RICZ JUDIT (2010): Területfejlesztési füzetek, Budapest, (ÁBRA)
- 9) EURÓPA TANÁCS (1995): Vidéki Térségek Európai Kartája
- 10) FENNY GERRITS (2009), Községi munka Hollandiában, Parola füzetek)
- 11) FERDINAND TÖNNIES (2004): Község és társadalom
- 12) GÖSTA VESTLUND, (1981), Tanulmány
- 13) JEAN VANIER (1995): A község című könyv 31-42 p
- 14) JUHÁSZ ERIKA (2003): A községfejlesztés történetének vázlata, Debrecen
- 15) JUHÁSZ FERENCNÉ (2008): A község megszervezés folyamata
- 16) KÁTAI GÁBOR (2006): Gondolatok az ifjúságpolitikáról és eszközeiről, 146. oldal
- 17) KELEMEN ESZTER (2005) A civil szektor Magyarországon In. Kovács Imre A civil szervezetek és a területfejlesztési politika, A civilszféra területfejlesztési intézményekkel való együttműködésének tapasztalatai, Magyar Tudományos Akadémia Politikai Tudományok Intézete
- 18) KOVÁCS EDIT & PÉTERFI FERENC (2005): A községi részvétel erősítése a fenntartható vidékfejlesztés igazi esélye Magyar Művelődési Intézet, Községfejlesztési Osztálya
- 19) KOVÁCS EDIT (2002): A vidékfejlesztési programok alapja a községfejlesztés
- 20) KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐK EGYESÜLETE (2005), Települési szintű községi kezdeményezéseket, községi részvételt támogató szakmai program, Budapest)
- 21) KRISTON RENÁTA (2008): Községfejlesztés története dióhéjban
- 22) NAGYNÉ DEMETER DÓRA (2012), október, Károly Róbert Főiskola, Vidékfejlesztés tárgy előadás
- 23) OONAGH MCARDLE (2009): Az írországi községfejlesztés története, Parola
- 24) PAUL HENDERSON (2006): A községfejlesztés alapelvei és gyakorlata.
- 25) PERLMAN, ROBERT & ARNOLD GURIN (1993 [1972]): Község megszervezés és társadalmi tervezés. Ford. Szombatiné Mihályi Zsuzsa. Községfejlesztők Egyesülete, Budapest.
- 26) PÉTERFI FERENC (1999): A községfejlesztés meghatározásai, Községi munka szöveggyűjtemény. 42-43. Oldal
- 27) ProHáló érték időszakos kiadvány
- 28) S.C.C.D. CHARTA (1999): nyilatkozat a községfejlesztésről A községi munka meghatározása, községi munkát tanító csoportok föderációja. Parola 1999. 1 szám. 5. Oldal. Egy lépés a községfejlesztés megértése felé.

- 29) SARUDI CSABA. (2003): Térség- és vidékfejlesztés : a magyar térgazdaság és az európai integráció Kaposvár : AGROINFORM Kiadó,. 11. o.)
- 30) SCCD (NOW COMMUNITY DEVELOPMENT EXCHANGE) (2001): Strategic Framework for Community Development, CDX
- 31) SCHIFFER RITA (1995): Az újpesti Főiskolai Szociális Telep. Szakdolgozat a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola általános szociális munkás szakán. Budapest.
- 32) VARGA A. TAMÁS & VERCSEG ILONA (1998): közösségfejlesztés: 53. oldal
- 33) VERCSEG ILONA (1992): Parola füzetek, Szomszédság, 28. Oldal
- 34) VERCSEG ILONA (2011): Parola füzetek 2011/12 XXII. évfolyam, Budapest
- 35) VERCSEG ILONA DR. (1999): Lehető legrövidebben a közösségfejlesztésről Budapest közösségfejlesztés - a lehető legrövidebben
- 36) MÉSZÁROS ZSUZSA (2003) A felső-kiskunsági közösségfejlesztői folyamat eredményei és nehézségei, Parola folyóirat

Felhasznált jogszabályok

- (1) 2011. évi CCVI. törvény
- (2) 2003. évi L. törvény
- (3) 1989. évi II. törvény

Felhasznált internetes oldalak:

- INTERNET (1) http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/hu/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.10.9.html
- INTERNET (2) <http://www.evangelikus.hu/cikk/f%C3%B6ldresz%C3%A1llt-g%C3%B6r%C3%B6sz%C3%A1ll%C3%A1si-cig%C3%A1nyok>
- INTERNET (3) <http://hetnap.rs/cikk/A-civil-szervezetek-es-a-tudasalapu-kozossegefejlesztes-3737.html>, A civil szervezetek és a tudásalapú közösségfejlesztés, Szabadka, tanácskozás 2007.5.30 | Cikk: LXII. évfolyam 22. szám
- INTERNET (4) (<http://www.parokia.hu/lap/ifikaptar/hir/mutat/3300/>)
- INTERNET (5) (<http://www.umvp.eu/leader/mi-a-leader>)
- INTERNET (6): <http://www.nyaregyhaza.hu/civil-szervezetek/nyaregyhazi-faluvedo-es-onkentes-tuzolto-kozhasznu-egyesulet>
- INTERNET (7): <http://nyaregyhaza.lutheran.hu/tortenetunk.htm>